

***In vertrouwen
verder bouwen***

Zomernota 2026

Voorwoord

In deze Zomernota informeren wij u over de uitvoering van de begroting 2026 en leggen wij verantwoording af over de uitvoering van het beleid en de doelstellingen, die in de programmabegroting 2026 zijn opgenomen.

Eerst informeren wij u over financiële ontwikkelingen die leiden tot een voorstel voor aanpassing van de begroting. Daarna beschrijven we enkele belangrijke beleidsontwikkelingen die zich dit jaar hebben voorgedaan en van invloed zijn op ons beleid en op de begroting.

In de begroting 2026 staan onze beleidsdoelstellingen. Per begrotingsprogramma geven wij informatie over:

- De doelstelling aan de hand van de vraag: Wat willen bereiken? (Dit is de tekst uit het Coalitieakkoord).
- Over onze activiteiten om de beleidsdoelstellingen te realiseren.
De voortgang van de in de begroting 2026 geformuleerde activiteiten is aangegeven door middel van een symbool. De betekenis van deze symbolen is als volgt:

	Afgerond
	Conform planning
	Niet conform planning

Als een activiteit niet volgens planning is of als er sprake is van een belangrijke ontwikkeling, dan geven we hierop een toelichting.

Aan het eind van de Zomernota geven wij in een tabel per programma een overzicht van de mutaties en de nieuwe bijgestelde begroting.

Bij het opstellen van deze zomernota is nog geen rekening gehouden met de uitkomsten van de meicirculaire 2026 van het rijk omdat deze nog niet is uitgebracht. Wel is er een inschatting gemaakt van de verwachte financiële gevolgen van het beleid van het rijk.

Financiële ontwikkelingen

In de begroting 2026 raamden wij een negatief saldo van € 133.000. Met de verwerking van de mutaties (zie mutaties Zomernota 2026) wordt het begrotingssaldo € 306.000 negatief. De grootste financiële mutaties zijn veroorzaakt door:

Omschrijving	voordeel	nadeel
Inhuurkosten griffie - <i>waarneming en vervanging bij ziekte</i>		€ 176.000
Lagere afschrijvingslasten - <i>door vrijval en nog niet afgeronde investeringen</i>	€ 294.000	
Voorjaarsnota Rijk - <i>vooruitlopend op meicirculaire 2026</i>	€ 188.000	
Afrekening BCF 2025 - <i>in de septembercirculaire is een te hoog voorschot verstrekt in de algemene uitkering</i>		€ 235.000
Verlagen stelpost BCF 2026 - <i>als gevolg van de lagere bijstelling in de voorjaarsnota van het Rijk</i>		€ 100.000
Rente - <i>ontvangen rente schatkistbankieren en vrijval rente door niet nodig gebleken langlopende lening</i>	€ 300.000	

Ontwikkelingen gemeentefonds (2026 en verder)

De financiële vooruitzichten voor gemeenten blijven ook in de periode vanaf 2026 onzeker. Het gemeentefonds wordt vanaf 2026 geconfronteerd met een structurele terugval (het zogenoemde ravijnjaar), ondanks tijdelijke en deels structurele dempingsmaatregelen van het Rijk. De groei van het gemeentefonds is gebaseerd op de aangepaste accessystematiek en volgt de ontwikkeling van het bruto binnenlands product. Het Centraal Planbureau raamt voor 2026 een BBP prijsstijging van circa 2-2,5%, die bepalend is voor het prijsaccres. Definitieve besluitvorming hierover vindt plaats in de Meicirculaire. Hoewel het accres daardoor minder onvoorspelbaar is geworden, blijft sprake van een structurele spanning tussen taken en beschikbare middelen, mede door aanhoudende druk op onder andere de jeugdzorg en eerdere overhevelingen van specifieke uitkeringen naar de algemene uitkering.

Mutaties Zomernota 2026

In onderstaande tabel zijn de financiële afwijkingen in deze Zomernota opgenomen. Naast deze mutaties zijn ook de structurele gevolgen uit de najaarsnota 2025 en de septembercirculaire 2025 inmiddels financieel verwerkt in de begroting.

Uitgangspunten en financiële criteria

De zomernota is een tussentijdse rapportage die de raad informeert over afwijkingen binnen de vastgestelde begroting, en is bedoeld voor bestaande taken en onvermijdbare aanpassingen, niet voor nieuw beleid. Nieuw beleid en investeringen worden via aparte raadsvoorstellen behandeld.

Mutaties binnen bestaand beleid kunnen via deze nota worden verwerkt als ze voldoen aan duidelijke criteria, zoals ongewijzigde beleidsdoelen en noodzakelijke afwijkingen. Daarnaast gelden financiële drempels: structurele wijzigingen voor nieuw beleid boven € 50.000 vragen een apart voorstel, kleinere en incidentele afwijkingen verwerken we in de zomernota. Kredieten en nieuwe investeringen worden niet via de zomernota toegekend, maar ook via aparte voorstellen. De urgentie bepaalt of mutaties direct worden opgenomen of worden doorgeschoven naar de reguliere begrotingscycli.

01 Eff.samenw. bestuur&omgevin	Bedrag	I/S	Toelichting
Stijging salariskosten college van B&W	-55.000	S	In 2024 is er vanuit de CAO twee keer een weddeverhoging toegepast op de bezoldiging van bestuurders (in totaal 9,5%). Deze verhoging was per abuis nog niet structureel verwerkt in de meerjarenbegroting. Dit doen we nu alsnog.
Inhuurkosten griffie	-176.000	I	Na het vertrek van de vorige griffier huren we een nieuwe griffier in voor de periode van 1 jaar. De raad heeft hiermee op 19 februari 2026 ingestemd. Daarnaast huren we tijdelijk een externe waarnemend griffier en een griffiemedewerker in vanwege de uitval van de huidige waarnemer en griffiemedewerker. Hierdoor blijft de ondersteuning aan de raad en de (nieuwe) raadsleden gewaarborgd.
Toename kosten Notucast en Notubizz	-15.000	S	De kosten voor het Notucast- en Notubizz-abonnement, evenals de hosting van de gemeenteraadsvergaderingen, nemen toe. Dit komt onder meer door hogere licentietarieven, uitbreiding van functionaliteiten, noodzakelijke beveiligings- en onderhoudsmaatregelen en een stijgende vraag naar digitale ondersteuning van het raadsproces. Hierdoor vallen de structurele lasten voor digitale besluitvorming en livestreaming hoger uit dan in voorgaande jaren.
Premie arbeidsongeschiktheidsverzekering wethouders	-15.000	S	Eind 2025 hebben we besloten om een arbeidsongeschiktheidsverzekering af te sluiten voor de bestuurders. Het financiële risico bij langdurige arbeidsongeschiktheid bedraagt ruim € 4,65 miljoen, terwijl de jaarlijkse premie zo'n € 15.000 bedraagt. Elipslife neemt na één jaar de uitkering over tot maximaal € 100.000 per jaar. De premie staat in geen verhouding tot de mogelijke financiële lasten voor de gemeente. Daarom wordt voorgesteld deze verzekering af te sluiten.
02 Positieve gezondheid/partic	Bedrag	I/S	Toelichting
GGD huisvestingskosten consultatiebureaus	-18.000	S	De GGD heeft een analyse gemaakt van de huisvestingskosten van de consultatiebureaus. Hieruit bleek dat de afgelopen jaren de kosten niet volledig en correct zijn toegerekend. Door het ontbreken van een jaarlijkse afrekening worden verhuizingen, huurverhogingen en stijgende energiekosten niet of onvolledig aan gemeenten werden doorbelast. In 2016 is dit door de GGD besloten en gecommuniceerd, maar niet uitgevoerd. Inmiddels heeft een structurele herziening van de toerekeningsmethodiek plaatsgevonden om de exploitatie weer in balans te brengen. Deze methodiek wordt vanaf 1-1-2026 toegepast. Dit heeft een nadelig effect van ca. € 18.000 per jaar.
RSJ versterken inkoop- en contractmanagement	-15.500	S	We verhogen de gemeentelijke bijdrage aan het RSJ vanwege een versterking van het inkoop- en contractmanagement.

Faciliteren van piketdienst collegeleden bij WVGGZ	-16.000	I	Ten behoeve van de Wvvggz crisismaatregel wordt gewerkt met het pakket Khonraad. Het college gaat werken met een piketdienst, waarbij elk collegelid in dit pakket moet kunnen. Dit zijn eenmalige kosten.
Indexeren subsidieplafond subsidieprogramma	-56.000	S	Door prijs- en loonindexaties van de subsidies in de afgelopen twee jaar is het opgenomen budget in de begroting niet meer toereikend om verstrekte subsidies vanuit het subsidieprogramma op te vangen. De hogere lasten zijn de afgelopen jaren incidenteel opgevangen binnen met de stelpost prijsindexaties maar dit is niet meer haalbaar waardoor een bijstelling van het budget nodig is van € 56.000.
Vervallen bijdrage vanuit scholen voor beweegonderwijs	-41.000	S	In het verleden betaalden scholen een bijdrage voor beweegonderwijs. Het beweegonderwijs is 2 jaar geleden gestopt. Per abuis is de te ontvangen bijdrage van scholen blijven staan in onze begroting.
Stijging kosten leerlingenvervoer	-25.000	S	De gemeente Zwartewaterland is verantwoordelijk voor het leerlingenvervoer. Het vervoer wordt samen met omliggende gemeenten geregeld via nieuwe contracten die vanaf 1 augustus 2026 ingaan. Op basis van het huidige aantal leerlingen en vergoedingen voor eigen vervoer wordt een kostenverhoging t.o.v. het budget van circa € 25.000 verwacht.

04 Vitale econ./kernen/landsch	Bedrag	I/S	Toelichting
Bijdrage 2026 + 2027 aan Stichting Vrienden van Oldematen	9.000	I	De raad heeft in december 2025 besloten om ten behoeve van de jaren 2026-2027 éénmalig € 18.000 beschikbaar te stellen voor de Stichting Vrienden van Oldematen en deze bijdrage ten laste te brengen van de algemene reserve. Het financiële effect verwerken we nu via deze Zomernota.
Realisatie van E-hubs in Zwartewaterland	-17.500	S	Op 22 mei heeft het College met de gemeenteraad gesproken over het thema Recreatie & Toerisme. Tijdens dit overleg gaf de raad aan tevreden te zijn met de realisatie van de twee E hubs in Zwartsluis. Daarnaast sprak de raad de wens uit om ook in Genemuiden en Hasselt E hubs te realiseren. De gemeente Steenwijkerland, als regiotrekkende partij voor de brede uitrol van E hubs, heeft aangegeven dat er in 2026 ruimte is om in totaal 2 + 2 E hubs in Genemuiden en Hasselt te realiseren. Het college heeft te kennen gegeven deze ontwikkeling te ondersteunen en de realisatie in beide kernen te willen doorzetten. De jaarlijkse structurele kosten voor de 4 e-hubs (voor oa. onderhoud, marketing, huisstijl en vervanging) bedragen in totaal € 17.500. Op dit moment is hiervoor echter geen structurele dekking beschikbaar. Daarom stellen we voor de structurele lasten in deze Zomernota op te voeren.

Ondersteuning stichting 'Vrienden van Oldematen' 2026 - 2027	-9.000	I	De raad heeft in 2025 besloten om eenmalig een subsidie van € 18.000 beschikbaar te stellen aan de Stichting Vrienden van de Oldematen (VvO) en dit te verwerken in de Zomernota 2026. Met het verstrekken van deze subsidie krijgt de VvO de noodzakelijke tijd om zich aan te passen aan de nieuwe financiële situatie. Het nieuwe bestuur van de VvO kan hiermee in de jaren 2026 en 2027 werken aan het aantrekken van nieuwe sponsors en het ontwikkelen van aanvullende betaalde activiteiten, onder andere gericht op nieuwe doelgroepen. De subsidie wordt gefaseerd uitbetaald in 2026 en 2027.
Onderzoek naar Waterrobuuste Landschappen	-7.000	I	Gemeente Zwartewaterland is gevraagd om mee te doen aan een onderzoeksproject over Waterrobuuste Landschappen, waarbij polder Mastenbroek een van de onderzoeksgebieden is. Dit project biedt de gemeente waardevolle kennis en praktische inzichten voor een toekomstbestendige inrichting en beheer van het gebied. Het college heeft in april 2026 besloten dat de gemeente bijdraagt met een bedrag van € 21.000 verdeeld over drie jaar en levert daarnaast ongeveer zes dagen ambtelijke inzet per jaar, wat binnen het huidige werk past. Deelname geeft bovendien toegang tot deskundigen, best practices en een netwerk van partners.

06 Duurzaam&toekomstbestendig	Bedrag	I/S	Toelichting
Decembercirculaire 2025: Capaciteit decentrale overheden klimaat- en energiebeleid (DU)	-61.000	I	De middelen voor klimaat- en energietaken die decentrale overheden sinds 2023 ontvangen via de tijdelijke regeling CDOKE (Capaciteit Decentrale Overheden Klimaat en Energie) lopen eind 2025 af. Vanaf 2026 verandert de financieringswijze.

07 Onderh.op orde&veilige wijk	Bedrag	I/S	Toelichting
Verhogen onderhoudsbudget spelen	-13.500	S	Het vorige beheerplan spelen is vastgesteld in 2019 en in 2023 verlengd tot 2025. Met de uitvoer van het nieuwe beleidsplan is er een aantal veranderingen doorgevoerd in het speelareaal. Het oude areaal is flink vernieuwd en gemoderniseerd. Zo worden onder andere de oude rubberen valtegels uitgefaseerd en veelal vervangen door zand of kunstgras. Er is meer ingezet op een hoofd- en nevenstructuur in sport- en speelvoorzieningen. De voorzieningen moeten aan de wettelijke eisen blijven voldoen. Daarom is verhoging van het structurele onderhoudsbudget noodzakelijk. Het college heeft de raad in november 2025 hierover middels een raadsbrief geïnformeerd.

Extra kosten als gevolg van gladheidsbestrijding januari/februari 2026	-50.000	I	In het begin van het jaar is ons land en ook de gemeente Zwartewaterland geteisterd door een periode van intense sneeuwval. Door de strooiploegen van de buitendienst is daardoor veel extra inzet geweest. Er is in korte tijd een enorme hoeveelheid zout gestrooid en de voorraden moesten ook weer aangevuld worden. Dit heeft geleid tot incidentele meerkosten van € 40.000. Daarnaast is de uitvoerder waarmee wij samenwerken ook extra ingehuurd. Dit leidt tot € 10.000 overschrijding van het beschikbare budget.
Verlaging energiekosten openbare verlichting	30.000	I	De energiekosten voor 2026 zijn berekend op basis van actuele prijzen en contracten, waarbij ook het werkelijke verbruik is meegenomen. Dit leidt tot lagere kosten dan eerder in de begroting was opgenomen. Een besparing van €30.000. Omdat het energiecontract vaste tarieven heeft tot en met 2027, wordt de begroting voor de jaren 2026 en 2027 naar beneden bijgesteld. De prijzen blijven echter onvoorspelbaar, dus de ontwikkelingen worden nauwlettend gevolgd.
Verlaging energielasten gemeentelijke gebouwen	30.000	I	De energiekosten voor 2026 zijn berekend op basis van actuele prijzen en contracten, waarbij ook het werkelijke verbruik is meegenomen. Dit leidt tot lagere kosten dan eerder in de begroting was opgenomen. Een besparing ook hier van €30.000. Omdat het energiecontract vaste tarieven heeft tot en met 2027, wordt de begroting voor de jaren 2026 en 2027 naar beneden bijgesteld. De prijzen blijven echter onvoorspelbaar, dus de ontwikkelingen worden nauwlettend gevolgd.
Indexatie onderhoud groen ROVA	-16.000	S	De indexering van het groencontract met ROVA vindt plaats op basis van een door de aandeelhouders van ROVA vastgestelde wijze van indexering. De index die ROVA hanteert is 1,45% hoger (4,45%) dan de index die wij in de begroting 2026 hebben gehanteerd (3%). De meerkosten bedragen € 16.000 en moeten structureel in de begroting worden opgenomen om zo het afgesproken onderhoudsniveau te handhaven.
Verhoging premie brandverzekering	-45.000	I	In de Zomernota 2025 is de post verzekeringen incidenteel verhoogd in afwachting van de nieuwe aanbesteding van de brandverzekering. Echter, deze aanbesteding vindt pas in 2026 plaats. Voor 2026 vraagt dit nog een verhoging van het budget verzekeringen. De verwachting is dat door de aanbesteding de premie flink lager uitvalt ten opzichte van 2026 waardoor deze verhoging niet structureel is.
Uitvoering projectplan maatschappelijke weerbaarheid 2026	50.000	I	Voor de uitvoering van het projectplan voor maatschappelijke weerbaarheid is voor de uitvoering in 2026 een bedrag van € 50.000 nodig waarbij wordt voorgesteld dit bedrag te onttrekken aan de algemene reserve.

Uitvoering projectplan maatschappelijke weerbaarheid 2026	-50.000	I	De gemeente Zwartewaterland bereidt zich samen met het Rijk, Veiligheidsregio IJsselland, partners en inwoners voor op onvoorspelbare situaties zoals stroomuitval en extreem weer. Het doel is om de gemeente tijdens een crisis goed te laten functioneren, hulp te bieden via noodsteunpunten en het sociale netwerk tussen inwoners, organisaties en ondernemers te versterken. Hiervoor is een projectplan met communicatie en participatie opgesteld. Voor de uitvoering in 2026 en 2027 is een budget van €125.000 nodig, verdeeld over €50.000 in 2026 en €75.000 in 2027, waarbij wordt voorgesteld dit bedrag te onttrekken aan de algemene reserve. Het bedrag voor 2027 wordt ter integrale afweging meegenomen in de meerjarenbegroting 2027.

08 Transparant & toegankelijk	Bedrag	I/S	Toelichting
Kwaliteitsverbetering in actualiseren BGT-BAG-WOZ gegevens	-14.000	S	We besteden het signaleren van wijzigingen en het actualiseren van de BGT ieder jaar uit aan een gespecialiseerd bureau. We willen deze dienstverlening uitbreiden met mutatiesignalering voor de BAG-WOZ. Door WOZ-deelobjecten zichtbaar te maken en deze te combineren met mutatiesignalering, kunnen we gegevens beter controleren, de kwaliteit verbeteren en het BAG-WOZ-proces efficiënter maken. Daarnaast moeten we steeds meer gegevens uitwisselen met landelijke voorzieningen. Dit is verplicht, en om goed aangesloten te blijven is extra kwaliteit en continuïteit nodig. Ook stijgen de kosten van onze bestaande PinkRocade-applicaties. Daarom is een structurele verhoging van het budget nodig. De extra jaarlijkse kosten bedragen €14.000.
Hogere kosten Pinkroccade voor BAG toepassingen	-22.000	S	Voor verschillende onderdelen van onze organisatie gebruiken we applicaties van PinkRocade, zoals voor Ruimte & Omgeving, Belastingen, Publiekszaken, Financiën en Informatievoorziening. De kosten van deze Pink-modules zijn gestegen. Door deze kostenstijgingen nemen de structurele kosten die aan de BAG worden toegeschreven toe met €22.000 per jaar.
Verduurzaming GEO-informatiehuishouding	-7.500	S	We verbeteren onze GEO-processen zodat gegevens makkelijker opnieuw gebruikt kunnen worden, terugkerende werkzaamheden meer automatisch verlopen, de samenwerking met ketenpartners eenvoudiger wordt én we voldoen aan wettelijke eisen. Daarvoor gebruiken we sinds dit jaar samen met de gemeente Staphorst software die gegevens uit verschillende systemen ophaalt, opschoont en samenbrengt in één centrale omgeving. Deze software kost €7.500 per jaar.

09 Werken volgens Omgevingswet			
	Bedrag	I/S	Toelichting
Extra budget voor handhaving door toename aanvragen en complexiteit	-70.000	I	Er zijn in 2025 meer aanvragen binnengekomen dan verwacht, wat zorgt voor extra werk bij vergunningverlening, toezicht en juridische handhaving. Vooral in 2026, wanneer de bouw bijna klaar is, neemt het aantal handhavingzaken toe. Daarom is extra budget nodig om deze zaken goed af te handelen. Het team VTH werkt samen met externe juristen van bureau Eiffel en, bij ingewikkelde zaken, met een advocaat van bureau Nysingh. Voor 2026 is een extra budget van € 70.000 noodzakelijk om de verwachte toename in handhavingzaken te kunnen verwerken. We brengen dit bedrag ten laste van de algemene reserve. Bij de jaarrekening 2025 is de meeropbrengst leges hier immers ook aan toegevoegd.
Extra inzet toezichthouders team VTH	-90.000	I	In 2025 waren er 228 activiteiten gepland voor team vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH), maar het werden er uiteindelijk 263. Dit zorgt voor extra werk, vooral voor toezichthouders die de bouw moeten controleren. Door een vacature was het team in 2025 niet volledig bezet, waardoor een achterstand is ontstaan. Hierdoor kunnen toezichthouders nu niet alle activiteiten goed controleren. Vanaf 1 juli 2026 wordt een extra toezichthouder ingezet voor 32 uur per week om deze achterstand weg te werken. Hiervoor is een extra budget van € 90.000 nodig. De extra inkomsten vanuit de leges omgevingsvergunningen 2025 zijn via de jaarrekening 2025 in de algemene reserve gestort. We onttrekken nu de kosten voor de extra toezichthouder ook incidenteel uit de algemene reserve.
Extra inzet toezichthouder VTH ten laste van algemene reserve	90.000	I	De extra inkomsten vanuit de leges omgevingsvergunningen 2025 zijn via de jaarrekening 2025 in de algemene reserve gestort. We onttrekken nu de kosten voor de extra toezichthouder ook incidenteel uit de algemene reserve.
Extra budget voor handhaving ten laste van de algemene reserve	70.000	I	Voor 2026 is een extra budget van € 70.000 noodzakelijk om de verwachte toename in handhavingzaken te kunnen verwerken. Dit naar aanleiding van het aantal extra aanvragen in 2025 waarbij de meeropbrengst leges in de algemene reserve is gestort.
10 Financieel Vitaal			
	Bedrag	I/S	Toelichting
Vrijval afschrijvingslasten 2026	294.000	I	Door volledige afschrijving van investeringen en vertraging in de planning van een aantal investeringen ontstaat een vrijval van kapitaallasten.

11 Dekkingsmiddelen	Bedrag	I/S	Toelichting
Decembercirculaire 2025: Uitkeringsfactor 2026 verdeelreserve	34.000	I	De uitkeringsfactor voor 2026 stijgt met 1 punt doordat in 2026 een deel van de verdeelreserve vrijkomt. De verdeelreserve fungeert als buffer om onverwachte ontwikkelingen in maatstaven en verdeling op te vangen. Zodra maatstaven definitief zijn of geen onverwachte mutaties meer te verwachten zijn, wordt de reserve verrekend met de algemene uitkering wat leidt tot een hogere uitkeringsfactor.
Decembercirculaire 2025: Capaciteit decentrale overheden klimaat- en energiebeleid (DU)	61.000	I	Vanaf 2026 worden de uitvoeringsmiddelen voor klimaat- en energiebeleid (basis- en planfinanciering) voortgezet via een decentralisatie-uitkering (DU), waarbij gemeenten minimaal de middelen ontvangen die in 2025 via de CDOKE werden toegekend. Na het corrigeren van de verdeelsleutel is nog een aanvullend bedrag toegekend voor 2026.
Stijging OZB opbrengsten gebruikers niet-woningen	37.500	S	Door areaaluitbreiding van de niet-woningen zien we een stijging van de OZB inkomsten. Er is rekening gehouden met 3,5% stijging van de WOZ-waarden. Door de areaaluitbreiding is de stijging in werkelijkheid 5,3%.
Stijging OZB opbrengsten eigenaren woningen	37.500	S	Er is rekening gehouden met 11,63% stijging van de WOZ-waarden. Door de areaaluitbreiding is de stijging in werkelijkheid 12,4%.
OZB inkomsten stijgen door areaaluitbreiding	50.000	S	Door areaaluitbreiding van de niet-woningen zien we een stijging van de OZB inkomsten. Er is rekening gehouden met 3,5% stijging van de WOZ-waarden. Door de areaaluitbreiding is de stijging in werkelijkheid 5,3%.
Algemene uitkering - Voorjaarsnota Rijk loon- en prijsaccres	188.000	I	In de Voorjaarsnota van het Rijk is het accres geactualiseerd voor de macro-economische cijfers van het Centraal Economisch Plan (CEP) 2026. Dit leidt voor 2026 tot een hogere algemene uitkering van € 188.000.
Algemene uitkering - Voorjaarsnota Rijk: afrekening BCF 2025	-235.000	I	Het BTW compensatiefonds (BCF) heeft een plafond. Gemeenten zijn in 2025 € 215 miljoen onder dit plafond gebleven met declaraties. In de septembercirculaire 2025 werd een voorschot van € 428 miljoen uitbetaald. De definitieve afrekening BCF bedraagt hierdoor € 213 miljoen lager en dit bedrag wordt in 2026 incidenteel onttrokken aan het gemeentefonds. Voor Zwartewaterland betekent dit een incidenteel nadeel.
Afboeken stelpost BCF - algemene uitkering	-100.000	I	De definitieve afrekening over 2025 van de opgenomen stelpost BCF bedraagt € 235.000 negatief. De opgenomen stelpost BCF 2026 verlagen we veiligheidshalve dan ook met € 100.000 naar € 230.000.

Rente langlopende geldleningen	200.000	I	In de begroting 2026 hadden we verwacht een langlopende geldlening af te moeten sluiten voor € 3 mln. Echter, door vertraging in de uitvoering / planning blijkt dit niet nodig te zijn waardoor de opgenomen rentelast incidenteel vrijvalt.
Ontvangen rente schatkistbankieren	100.000	S	Over het 1e kwartaal 2026 hebben wij € 48.000 rente over schatkistbankieren ontvangen. We verwachten dat deze lijn zich nog deels voortzet in 2026 en verder en nemen daarom (voorzichtigheidshalve) een structureel begroot bedrag op als rentebate van € 100.000.

12 Overhead	Bedrag	I/S	Toelichting
Verhoging bijdrage aan SSC Ons	-29.000	S	De primitieve begroting van SSC Ons voor 2026 is vastgesteld op € 40.106.000. Voor 2026 is de indexatie in de begroting 2026 met 0,7% bijgesteld, wat neerkomt op een aanpassing van onze bijdrage aan Ons met € 29.000.
Verlagen huur ruimte gemeentehuis ivm vertrek huurder	-6.500	S	Per 1 januari huurt Cycloon geen ruimte meer in het gemeentehuis. We verlagen daarom de huuropbrengsten.
Extra schoonmaakkosten als gevolg van 2 x per jaar deskcleaning	-7.500	S	Als extra bovenop het standaard schoonmaakcontract worden 2 x per jaar alle werkplekken in het gemeentehuis gereinigd. De kosten hiervan bedragen € 7.500 per jaar en zijn nu nog niet in de begroting geraamd.
Extra inhuurkosten als gevolg opnemen verlofuren buitendienst	-50.000	I	In het begin van het jaar is ons land en ook de gemeente Zwartewaterland geteisterd door een periode van intense sneeuwval. Door de strooiploegen van de buitendienst is daardoor veel extra inzet geweest die uitgaat boven hetgeen daarvoor in de begroting gemiddeld als dekking voor deze kosten aanwezig is. In totaal is 2.000 uur besteed aan strooien en gladheidsbestrijding door de buitendienst. Deze extra uren worden in de loop van het jaar weer als verlof opgenomen of als spaarverlof ingezet. Bij het opnemen van verlof komen echter de reguliere werkzaamheden van de buitendienst in het gedrang. Daarom wordt een deel van de extra uren tegen het uurtarief van € 50,35 geraamd op het budget van de buitendienst, zodat voor reguliere werkzaamheden stratenmakers en/of ander personeel ingehuurd kan worden.
Kosten voormalig personeel	-30.000	I	Bij uitstroom van personeel kunnen incidentele kosten ontstaan, waaronder afspraken in een vaststellingsovereenkomst (VSO), de wettelijke transitievergoeding en kosten voor begeleiding na uitstroom, in het kader van het eigenrisicodragerschap van de gemeente, gericht op het beperken van eventuele WW lasten. Deze kosten zijn onvermijdelijk bij een zorgvuldig en rechtmatig personeelsbeleid.
Saldo mutaties Zomernota 2026	-82.000		

Voorstel resultaatbestemming

Het volgende overzicht geeft het verloop van het begrotingsaldo in de jaarschijf 2026 weer.

Saldo jaarschijf	2026
Uitgangspunt MJB 2026-2029	-133
Septembercirculaire 2025 (1e wijziging 2026)	-105
Structurele mutaties Najaarsnota 2025	15
<i>Subtotaal</i>	<i>-91</i>
Decembercirculaire 2025	34
Mutaties Zomernota 2026	-116
<i>Subtotaal mutaties zomernota</i>	<i>-82</i>
Begrotingsaldo 2026 na mutaties	-306

We stellen voor om het nadelig resultaat van € 306.000 te onttrekken aan de algemene reserve.

Voorstellen beleidswijzigingen

Deelname gebiedsarrangement 'Identiteit als Fundament' € 160.131

In mei 2025 heeft Zwartewaterland samen met de gemeenten Kampen, Staphorst en Steenwijkerland het gebiedsarrangement 'Identiteit als Fundament' ingediend binnen de Regio Deal Regio Zwolle II. Het arrangement richt zich op de thema's *vitale kernen en gezonde buurten* en *natuur inclusief en klimaat adaptief ontwikkelen* en sluit aan bij de regionale ambitie om brede welvaart te versterken in de subregio.

Het programma bestaat uit vier samenhangende programmalijnen:

1. Leefbaarheid
2. Evenementen
3. Beleefbare routes
4. Groene toegangs- en verbindingspoorten

Eind 2025 heeft de provincie Overijssel, als kassier, de aanvraag beoordeeld en een subsidie van € 1.240.851 toegekend, daarnaast is er vanuit de Provincie Overijssel een bijdrage van € 415.000 toegekend. Voor deelname aan het gebiedsarrangement is een gemeentelijke cofinanciering van € 160.131 vanuit de gemeente Zwartewaterland vereist. Het college heeft hier in april 2026 mee ingestemd.

In afwijking van de uitgangspunten voor een zomernota, wordt in deze rapportage voorgesteld de benodigde middelen te dekken uit de reserve Leefbaarheid. De inzet van deze reserve wijkt af van het oorspronkelijke doel waarvoor de raad deze middelen beschikbaar heeft gesteld. Daarom wordt deze wijziging aan de raad voorgelegd via deze zomernota.

Beslispunt

1. Voor de co-financiering voor het gebiedsarrangement "Identiteit als Fundament" een bedrag van € 160.131 beschikbaar te stellen en dit bedrag ten laste te brengen van de reserve Leefbaarheidsplannen.

Co-financiering Leader projecten € 73.030

In de begroting 2026 staat nog € 73.030 gereserveerd in een restantkrediet voor cofinanciering van LEADER projecten. Omdat projecten nu vaker rechtstreeks vanuit de samenleving komen en niet via een krediet kunnen worden betaald, wordt voorgesteld dit restantkrediet te laten vrijvallen en in plaats daarvan een eenmalig bedrag vanuit de algemene reserve beschikbaar te stellen. Zo kunnen nog enkele leefbaarheidsprojecten met een totaalbudget van € 300.000, ondersteund door rijks- en provinciale subsidies, worden uitgevoerd.

Beslispunten

1. Het restantkrediet van € 73.030 voor Leader projecten te laten vrijvallen.
2. Een bedrag van € 73.030 ten laste van de algemene reserve beschikbaar te stellen voor leefbaarheidsprojecten.

Beleidsontwikkelingen

Inleiding

In november 2025 heeft uw raad de begroting voor 2026 vastgesteld. Wij geven uitvoering aan de beleidsdoelstellingen, die in de begroting zijn genoemd en verantwoordt ons over de budgetten.

In dit hoofdstuk noemen wij enkele gerealiseerde beleidsdoelstellingen, waarover de raad besluiten heeft genomen of waarvoor binnenkort voorstellen worden aangeboden. In de begrotingsprogramma's in deze Zomernota leest u meer informatie. Deels bent u over ontwikkelingen al geïnformeerd in raadsinformatiebrieven.

We hebben daarnaast te maken met (externe) ontwikkelingen die van invloed zijn op die uitvoering. In dit hoofdstuk gaan we daar op in.

Voortgang beleidsdoelstellingen

Bouwsteen visie buitengebied

In de Omgevingsvisie Zwartewaterland en het coalitieakkoord 2022-2026 "In vertrouwen verder bouwen" wordt het opstellen van een visie voor het buitengebied genoemd. De raad heeft de Bouwsteen visie buitengebied in januari 2026 vastgesteld. Deze visie is een uitwerking en aanvulling op de Omgevingsvisie Zwartewaterland. Het beschrijft hoe we om willen gaan met waarden in het buitengebied, welke visie we hebben op het buitengebied en wat dat per deelgebied betekend. Met deze visie kunnen we een goede afweging maken tussen verschillende waarden, functies, belangen bij nieuwe ontwikkelingen.

Bouwsteen visie waterhart Zwartsluis

De bouwsteen 'Visie Waterhart Zwartsluis' geeft richting aan toekomstige ontwikkelingen in het gebied. Het doel van deze visie is het behouden én versterken van de unieke kwaliteiten van het plangebied, met aandacht voor recreatie, leefbaarheid, duurzaamheid en economische kansen. De visie is gebaseerd op het principe van uitnodigingsplanologie: iedereen wordt uitgenodigd om initiatieven te ontwikkelen, maar dit is niet verplicht. De visie is een toetsingskader voor toekomstige plannen. Deze visie is door de raad in februari 2026 vastgesteld.

Energietransitie

De raad heeft in januari 2026 de Visie en Strategie Energietransitie Zwartewaterland 2025 vastgesteld. Met deze visie is er bestuurlijke duidelijkheid over de koers en prioriteiten voor de komende jaren. De visie biedt een kader voor besluitvorming, samenwerking en investeringen, en zorgt ervoor dat de lokale energiedoelstellingen in lijn blijven met regionale en nationale ambities richting 2030 en 2050. Belangrijke punten in de herijkte nota zijn:

1. De ambitie 'Zwartewaterland aardgasvrij' wordt bijgesteld van 2040 naar 2050.
2. Vooralnog wordt geen gebruik gemaakt van de aanwijsbevoegdheid om wijken van het aardgas af te halen.
3. Richting 2050 zetten inwoners en ondernemers in op besparing en efficiënt gebruik van energie.
4. We behouden de huidige zoekgebieden voor wind- en zonne-energie.

Regiovisie specialistische jeugdhulp

In de regio IJsselland werken wij samen met de gemeenten Dalfsen, Deventer, Hardenberg, Kampen, Olst-Wijhe, Ommen, Raalte, Staphorst, Steenwijkerland en Zwolle aan de uitvoering van de Jeugdwet. De Regionale Visie Jeugdhulp 2026-2031 is een actualisatie van de bestaande regionale visie. In de visie wordt beschreven hoe wij de komende jaren samen werken aan toekomstbestendige jeugdhulp en bijdragen aan een veilige, gezonde en kansrijke ontwikkeling van jeugdigen, met passende hulp waar nodig. De visie sluit aan bij landelijke opgaven, zoals de Hervormingsagenda Jeugd en het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming, en legt meer nadruk op gezamenlijke verantwoordelijkheid, concrete doelen en uitvoerbare afspraken.

Regiovisie Huiselijk Geweld en Kindermishandeling

Met de regiovisie Huiselijk Geweld en Kindermishandeling "Samen tegen huiselijk geweld - Lokaal Sterk" zetten we in op een samenleving waarin iedereen zich veilig voelt. Een samenleving waarin huiselijk geweld en kindermishandeling geen plaats meer hebben. Deze visie benadrukt dat veiligheid een gezamenlijke opgave is: we pakken geweld samen aan, vanuit de kracht van lokale teams die dicht bij inwoners staan. De regiovisie sluit aan bij ons lokale beleid, zoals bijvoorbeeld de preventienota. Een van de thema's uit deze nota is 'Ik voel me veilig in mijn omgeving'.

Visie sociaal domein

De vraag naar ondersteuning van en door inwoners neemt toe. De vraagstukken worden complexer en de betaalbaarheid en uitvoerbaarheid staan onder spanning. Tegelijkertijd kent onze gemeente een sterke sociale basis en een betrokken samenleving. Met de nieuwe visie Sociaal Domein 2026-2032 wordt een duidelijke koers gekozen voor de komende jaren. We zetten in op een beweging naar meer preventie, nabijheid en samenredzaamheid, zodat ondersteuning dicht bij inwoners wordt georganiseerd en zwaardere zorg waar mogelijk wordt voorkomen. De visie beschrijft drie samenhangende lijnen: het versterken van de sociale basis, het tijdig en nabij organiseren van ondersteuning en het doelgericht inzetten van specialistische hulp wanneer dat nodig is.

Er is een grote stap gezet in het verbeteren van het financiële inzicht in het sociaal domein. Informatie over onder andere over indicaties, zorggebruik en bevolkingsontwikkelingen die eerder versnipperd beschikbaar was, is nu meer in samenhang gebracht. Daardoor is beter zicht ontstaan op realisatie, verplichtingen en verwachtingen voor de toekomst. Daardoor kan niet alleen worden gekeken naar wat is uitgegeven, maar ook naar waardoor kosten ontstaan en hoe die zich ontwikkelen. Dat helpt om gericht te sturen en keuzes beter te onderbouwen. De verbeterde inzichten leiden tot realistischer begroten, omdat ramingen beter aansluiten op daadwerkelijk gebruik en trends. Een deel van de informatie is nog in ontwikkeling en onzekerheden blijven bestaan.

Spreidingswet

We hebben de opdracht van het rijk om in het kader van de Spreidingswet in onze gemeente 124 duurzame opvangplaatsen voor asielzoekers te realiseren. Opvang in Zwartewaterland voor asielzoekers moet er dus komen. Wij vinden het belangrijk om op deze manier onze maatschappelijke verantwoordelijkheid te nemen. Wij hebben u een concept Nota van Uitgangspunten locatiekeuze aangeboden.

Aan de hand van de vastgestelde Nota van Uitgangspunten voor asielopvang kijken we daarna welke locaties in aanmerking komen voor de opvang van asielzoekers. Deze keuze willen we maken met voldoende draagvlak vanuit de samenleving. Daarom hebben we onze inwoners betrokken bij het opstellen van afwegingskader.

Overige ontwikkelingen

Voorjaarsnota van het rijk

Gemeenten willen met het kabinet samenwerken aan een gezamenlijke agenda waarin beheersing van uitgaven en investeringen in een sterke samenleving hand in hand gaan. VNG en het kabinet vinden beiden dat de overheidsfinanciën houdbaar moeten zijn op de lange termijn. In het overhedenoverleg zijn belangrijke afspraken bevestigd, onder andere over de opvolging van het rapport-Van Ark over de jeugdzorg en de verdere uitwerking van het rapport-Polman over interbestuurlijke verhoudingen.

Voor een soepele samenwerking tussen kabinet en gemeenten is het noodzakelijk dat ambities en middelen beter met elkaar in balans komen. Een aantal voornemens in de Voorjaarsnota dreigt die balans echter te verstoren. Specifiek vraagt de VNG aandacht voor:

1. Het schrappen van de huishoudelijke hulp in de Wmo.
2. Het ontbreken van een realistisch financieel kader voor de jeugdzorg.
3. De Wet proactieve dienstverlening, die tot doel heeft om het niet-gebruik van uitkeringen en voorzieningen te verminderen en zo de bestaanszekerheid te vergroten
4. Investeren in de lange termijn in de Nederlandse digitaliseringsstrategie, de instandhouding van de infrastructuur, uitvoering van energietaken, woningbouw en maatschappelijke weerbaarheid.

Voor een toelichting verwijzen wij naar de VNG-inbreng voor het Kamerdebat over de Voorjaarsnota.

Deze onderwerpen zijn ook van maatschappelijk en financieel belang van onze gemeente.

Netcongestie

Het elektriciteitsnet in Nederland zit op veel plekken vol. We gebruiken met elkaar steeds meer elektriciteit. Bijvoorbeeld voor nieuwe woningen, warmtepompen, elektrische auto's en groei van bedrijven. Het elektriciteitsnet kan deze groei nu niet altijd aan en kan niet overal tegelijk worden uitgebreid. Daarom heeft de Autoriteit Consument & Markt (ACM) nieuwe, landelijke prioriteringsregels vastgesteld voor de verdeling van elektriciteit. Volgens deze nieuwe regels komen alle nieuwe aanvragen voor een nieuwe of zwaardere aansluiting per 1 juli 2026 op een wachtlijst. Dit geldt straks ook voor kleinverbruikers (zoals huishoudens en veel mkb-bedrijven). Dat heeft grote gevolgen voor iedereen: inwoners, ondernemers en bouwprojecten. Uitbreiding of verduurzaming kan vertragen. De gemeente krijgt een rol in het eerder aanvragen van grotere woningbouwprojecten. Daarvoor moeten ontwikkelaars samenwerken met de gemeente voor het doen van transportverzoeken en prioriteit aanvragen. Maar de gemeente beslist niet over de uiteindelijke toewijzing. Niet elk project krijgt automatisch voorrang, dat is afhankelijk van het nieuwe ACM maatschappelijk prioriteringskader. Omdat er te weinig ruimte is op het elektriciteitsnet wordt landelijk bepaald wie eerst gebruik mag maken van het net. Projecten met een maatschappelijk belang krijgen voorrang. Dit heeft gevolgen voor ontwikkelingen. Woningbouw en verduurzaming kunnen vertraging oplopen. Ondernemers krijgen minder zekerheid bij uitbreiding en inwoners moeten langer wachten op een aansluiting.

Stikstofemissie

In bijna alle natuurgebieden in Overijssel komt méér stikstof op de grond dan de natuur aankan. Daardoor komen kwetsbare planten en dieren in de knel. Wie iets wil ondernemen waardoor mogelijk stikstof terecht komt in een Natura 2000-gebied, heeft hiervoor een vergunning nodig volgens de Omgevingswet of een ander toestemmingsbesluit. De provincies zijn met de inwerkingtreding van de Omgevingswet het bevoegd gezag geworden voor zowel gebieds- als soortenbescherming. De provincie is daarmee ook verantwoordelijk voor vergunningverlening, toezicht en handhaving. De provincie heeft de periode waarin geen vergunningaanvragen worden behandeld verlengd naar 1 februari 2027.

Interbestuurlijk toezicht

De provincie heeft een wettelijke taak om toezicht te houden op gemeenten. Het totaalbeeld bestaat uit zes domeinen: Financiën, Omgevingsrecht VTH, Ruimtelijke Ordening, Informatie- en archiefbeheer, Huisvesting Statushouders en Erfgoed.

Het totaalbeeld van onze gemeente is oranje. Dat betekent dat wij op één of meerdere domeinen niet voldoen aan de toetsingscriteria. Dit beeld is geen reden voor een andere vorm van toezicht van de provincie.

Totaalbeeld 2026: Oranje					
Financiën	Omgevingsrecht VTH	Ruimtelijke Ordening	Informatie- en archiefbeheer	Huisvesting statushouders	Erfgoed
Oranje	Oranje	Groen	Oranje	Oranje	Groen

Financiën

Wij hebben een reële en sluitende begroting voor 2026. Ook is er sprake van een structureel en reëel sluitende meerjarenraming. De jaren 2026-2028 laten echter een (gering) negatief saldo zien, vanaf het jaar 2029 is de meerjarenraming structureel en reëel sluitend.

Omgevingsrecht / VTH

Het uitvoeringsprogramma voldoet niet helemaal aan de criteria. Daardoor kan er geen (goede) relatie worden gelegd tussen uitvoering van werkzaamheden en beschikbare capaciteit.

Het jaarverslag 2024 over de taken die bij de Omgevingsdienst IJsselland zijn belegd, moet nog worden vastgesteld. En er is beperkt en niet eenduidig inzicht in de actualiteit van omgevingsvergunningen en in de opvolging van eventuele actualisatieverplichtingen.

Ruimtelijke ordening

Voor dit domein voldoen we aan de criteria uit het beoordelingskader.

Informatie- en archiefbeheer

De Archiefwet verplicht alle overheden dat zij hun informatiehuishouding op orde hebben. Het op orde hebben van de archiefzorg heeft onder andere betrekking op het openbaar maken, het op het juiste moment vernietigen, het correct beheren en het onder de juiste condities bewaren van informatie.

We zetten stappen voor verbetering met de implementatie van het zaakstelsel Djuma. In het project "in kaart brengen informatiestromen en applicatielandschap" wordt inzicht in het geheel aan archiefwaardige informatie in vakapplicaties en netwerkschijven opgehaald. Een aandachtspunt is ook het vaststellen van beleid voor bewaartermijnen.

Huisvesting statushouders

Wij hebben beide halfjaarlijkse taakstellingen 2025 volledig gerealiseerd. De achterstand uit het voorgaande jaar is niet volledig inlopen. Hierdoor resteert een achterstand van 23. De halfjaarlijkse taakstelling voor 2026-I gaan we halen, ook daar zullen we iets inlopen. Omdat de IBT-beoordeling kijkt naar de totale wettelijke taakstelling inclusief achterstanden, is het kleurbeeld vastgesteld op oranje.

Erfgoed

Voor dit domein voldoen we aan de criteria uit het beoordelingskader.

01 Effectieve samenwerking tussen bestuur en omgeving

Wat willen we bereiken

In onze manier van werken staat de samenleving centraal. We voelen ons betrokken bij onze omgeving en stellen ons verbindend op. We geven ruimte vanuit vertrouwen aan maatschappelijke en inwonersinitiatieven. Deze dragen onder andere bij aan de leefbaarheid, de veiligheid in wijk of buurt en positieve gezondheid. Vooruitgang boeken op deze thema's kunnen we alleen samen. Onze kerntaken vervullen we dus ten dienste van en mét de samenleving. Deze betrekken we vroegtijdig bij beleidskeuzes en/of grote ontwikkelingen. Waarbij we vanaf het begin duidelijk zijn over het samenspel en de ruimte die er is voor participatie.

Als overheid nemen we het voortouw in de grote opgaven die op ons af komen. Of het nu gaat om de energietransitie, het opvangen van crises of het vlottrekken van de woningbouw. We nemen verantwoordelijkheid in het maken van goede procesafspraken en het zorgvuldig, integer en integraal afwegen van belangen. De vereiste integrale blik versterken we door in de toekomst het gebiedsgericht werken te versterken. Dit doen we op de schaal van kern en buurt, maar ook bij de combinatie van opgaven die zich voordoen op bovenlokale en regionale schaal.

De uitvoering van het Rijksbeleid verloopt steeds vaker via regionale samenwerkingsverbanden. De komst van krachtige regio's vraagt van ons een zorgvuldige positiebepaling. We zijn attent op een goede inrichting van de governance van deze samenwerkingsvormen. Ons uitgangspunt is dat de democratische legitimiteit van te nemen besluiten voor de deelnemende overheden behouden blijft. Met name in de Regio Zwolle gaan grote geldstromen om en worden beslissingen voorbereid met merkbare gevolgen voor de regionale economie en leefomgeving. Deze vergen een zorgvuldige weging van de participerende overheden. Onze gemeenteraad dient goed te zijn aangehaakt. We ondersteunen slimme samenwerking om gezamenlijke doelen te bereiken. Tegelijk blijven we dicht bij onze lokale identiteit, ambities en doelen.

Onze organisatie is dienstbaar aan het uitvoeren van de steeds complexer wordende taken voor onze samenleving. De alom aanwezige schaarste op de arbeidsmarkt doet zich ook bij ons gelden. We willen een aantrekkelijk werkgever zijn en blijven investeren in onze organisatie. Onder andere als het gaat om het benutten en ontwikkelen van talent en de vereiste competenties. Het goed inrichten van de mogelijkheden om plaats- en tijdonafhankelijk te werken draagt bij aan onze attractiviteit als werkgever.

Wat is onze agenda

1. We werken professioneel samen

We blijven ons professionaliseren op de wijze waarop we samenwerken met onze omgeving, lokale en regionale partners. We maken hierbij gebruik van de reeds opgedane ervaringen met participatie.

- We nemen deel aan programma's van de Regio Zwolle: economie, arbeidsmarkt, duurzaam groeien & leefkwaliteit en versterken bereikbaarheid.
- In de samenwerking met de inwoners, ondernemers en organisaties willen we werken aan een doorontwikkeling van kern-/gebiedsgericht werken.

In onze aanpak versterken we het principe 'integraal en gebiedsgericht werken', waarbij het vraagstuk het gebied bepaalt. Binnen deze processen spelen onze inwoners een onmisbare rol.

- We geven uitvoering aan het project gebiedsgericht werken

We betrekken onze jongeren concreet bij het democratisch proces van de gemeenteraad en informeren onze inwoners hier actief over.

- Samen met de jongerenraad maken we een jaarprogramma, waarmee we hun inzet borgen en benutten.

We investeren in onze organisatie om te kunnen voldoen aan wettelijke verplichtingen en maatschappelijke opgaven die op ons af komen én om tegemoet te komen aan de wijze waarop wij onze inwoners en bedrijven willen bedienen.

- We geven uitvoering aan onze taken vanuit de kernwaarden die we hebben vastgesteld (menselijke maat, oog en oor voor iedere stem, sterkere samenwerking, kwaliteit en dienstbaarheid).
- We maken een start met het duurzaam, toegankelijker en toekomstbestendig maken van ons gebouw voor onze medewerkers en inwoners.

Programma	Begroting 2026			Begrotingsmutaties Zomernota 2026			Bijgestelde begroting 2026		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Bestuur	-1.584	0	-1.584	-238	0	-238	-1.822	0	-1.822
Totaal programma's	-1.584	0	-1.584	0	0	0	-1.822	0	-1.822
Resultaat voor bestemming	-1.584	0	-1.584	-238	0	-238	-1.822	0	-1.822
Reservemutaties									
Totaal reservemutaties									
Resultaat na bestemming	-1.584	0	-1.584	-238	0	-238	-1.822	0	-1.822

01 Eff.samenw. bestuur&omgevin	Bedrag	I/S	Toelichting
Stijging salariskosten college van B&W	-55.000	S	In 2024 is er vanuit de CAO twee keer een weddeverhoging toegepast op de bezoldiging van bestuurders (in totaal 9,5%). Deze verhoging was per abuis nog niet structureel verwerkt in de meerjarenbegroting. Dit doen we nu alsnog.
Inhuurkosten griffie	-176.000	I	Na het vertrek van de vorige griffier huren we een nieuwe griffier in voor de periode van 1 jaar. De raad heeft hiermee op 19 februari 2026 ingestemd. Daarnaast huren we tijdelijk een externe waarnemend griffier en een griffiemedewerker in vanwege de uitval van de huidige waarnemer en griffiemedewerker. Hierdoor blijft de ondersteuning aan de raad en de (nieuwe) raadsleden gewaarborgd.
Toename kosten Notucast en Notubizz	-15.000	S	De kosten voor het Notucast- en Notubizz-abonnement, evenals de hosting van de gemeenteraadsvergaderingen, nemen toe. Dit komt onder meer door hogere licentietarieven, uitbreiding van functionaliteiten, noodzakelijke beveiligings- en onderhoudsmaatregelen en een stijgende vraag naar digitale ondersteuning van het raadsproces. Hierdoor vallen de structurele lasten voor digitale besluitvorming en livestreaming hoger uit dan in voorgaande jaren.
Premie arbeidsongeschiktheidsverzekering wethouders	-15.000	S	Eind 2025 hebben we besloten om een arbeidsongeschiktheidsverzekering af te sluiten voor de bestuurders. Het financiële risico bij langdurige arbeidsongeschiktheid bedraagt ruim € 4,65 miljoen, terwijl de jaarlijkse premie zo'n € 15.000 bedraagt. Elipslife neemt na één jaar de uitkering over tot maximaal € 100.000 per jaar. De premie staat in geen verhouding tot de mogelijke financiële lasten voor de gemeente. Daarom wordt voorgesteld deze verzekering af te sluiten.

02 Positieve gezondheid, participatie en preventie

Wat willen we bereiken

Positieve gezondheid, zelfredzaamheid en volwaardig mee kunnen doen raakt onze inwoners. We stimuleren de zelfregie en eigen kracht van mensen. Met maatschappelijke partners, werkgevers, vrijwilligers en ervaringsdeskundigen staan we inwoners hierin ter zijde. Dit gebeurt in de vorm van voorlichting en preventie, vroeg-signalering en het verlenen van (thuisnabije) zorg als dit nodig is. Het gebieds- of kerngericht werken versterken we, zodat we dichtbij onze inwoners en hun leefomgeving ondersteuningsvragen snel kunnen signaleren en adequater aan kunnen pakken. Iedereen mag er zijn en vanuit goed burgerschap wordt daar verantwoord, respectvol en gewetensvol mee omgegaan.

Samen richten we ons op de pijlers die bijdragen aan de kwaliteit van leven en een betekenisvol bestaan.

Wat is onze agenda

1. Inwoners zien naar elkaar om

We ondersteunen vrijwilligers en mantelzorgers bij de uitvoering van hun taak. We ontwikkelen voldoende mogelijkheden voor respijtzorg.

- Op basis van gesprekken en ontmoetingsmomenten met jonge mantelzorgers (tot 18 jaar) is duidelijk geworden dat er behoefte is aan een mantelzorgcoach, die jonge mantelzorgers adviseert en begeleidt. Dit is aanvullend op de algemene informatie- en adviesfunctie van het Steunpunt Mantelzorg.
- We werken aan het versterken van de sociale basis. Daarmee vergroten we de invloed van beschermende of versterkende factoren in de omgeving van onze inwoners. Een investering in de sociale basis is gericht op de positieve ontwikkeling van alle inwoners, met name voor het opgroeiende kind.
- Als vervolg op het verkennend onderzoek welzijnswerk gaan we aan de slag met het ontwikkelen van een toekomstvisie, de rol van de gemeente en de organisatie van het welzijnsveld.

We zorgen ervoor dat in iedere kern locaties beschikbaar zijn waar activiteiten gericht op ontmoeting voor verschillende doelgroepen mogelijk zijn. We ondersteunen initiatieven gericht op ontmoeting, zoals huiskamerprojecten.

- We ondersteunen initiatieven gericht op ontmoeting, zoals Buurtkamer Plus. We kijken of de ontmoetingsactiviteiten voldoende toegankelijk en laagdrempelig zijn en of de verschillende doelgroepen er ook gebruik van maken. Ook zullen we daarbij steeds afwegen of daarvoor een ander ontmoetingsmoment of een andere ontmoetingsplek nodig is.

Via de sociale kaart stimuleren we de ontmoeting tussen inwoners. De informatie op de gemeentelijke website en sociale kaart blijft actueel en toegankelijk.

- We willen de zelfredzaamheid van inwoners versterken. Daarvoor gaan we de algemene en collectieve voorzieningen (zoals een bibliotheek en een vrijwilligerssteunpunt) meer en effectiever inzetten. Die voorzieningen kunnen worden ingezet bij lichte ondersteuningsvragen op het gebied van onder andere (mantel)zorg, financiële vragen en eenzaamheid. Een toegankelijke en actuele sociale kaart is daarbij een belangrijk hulpmiddel.

Door de coronacrisis is de eenzaamheid onder jongeren en ouderen toegenomen. Hier zetten we extra op in.

- We ontwikkelen een Plan van aanpak Eenzaamheid. In dit plan van aanpak richten we ons op verschillende doelgroepen, waaronder jongeren. Het plan wordt geschreven met inbreng van de netwerkpartners, het onderwijs en jongeren zelf.

Het plan van aanpak eenzaamheid nemen we op in de bredere visie op welzijn waar momenteel aan wordt gewerkt. Binnen dit traject wordt uitgewerkt op welke manier eenzaamheid een plek krijgt in het beleid en hoe hier in de praktijk invulling aan kan worden gegeven. In dat kader kijken we ook naar de rol van verschillende partners binnen het sociaal domein en hoe bestaande en nieuwe initiatieven op elkaar kunnen aansluiten. Eenzaamheid wordt dus niet als op zichzelf staand thema uitgewerkt, maar geïntegreerd binnen de bredere beleidsontwikkeling op welzijn.

Daarnaast wordt het onderzoek van de jongerenwerker naar eenzaamheid onder jongeren betrokken bij de verdere uitwerking. De uitkomsten hiervan bieden relevante inzichten in specifieke doelgroepen en kunnen helpen om de aanpak gericht vorm te geven.

Er blijft structureel overleg tussen kerken en de gemeente (pastoresoverleg). De samenwerking tussen diaconieën en de gemeente wordt, indien nodig, versterkt.

- We hebben periodiek contact met een afvaardiging van de kerken. Zij zijn een belangrijke partner in het (tijdig) signaleren van de behoefte aan preventieve maatregelen.

We stimuleren de vroegtijdige integratie van arbeidsmigranten en statushouders en de positieve verbinding tussen hen en onze samenleving. We signaleren zorgaspecten en geleiden deze door naar de daartoe geëigende instanties.

- We sluiten aan bij de periodieke evaluaties van de Regionale Opvanglocatie Zwolle en de voorinburgering.
- We voeren een marktconsultatie uit voor de maatschappelijke begeleiding van statushouders.
- We zetten in op kwaliteitsverhoging van de Nederlandse lessen voor Oekraïners en bewoners die de inburgeringscursus hebben afgerond.
- Via de contacten met het bedrijfsleven (werkgevers) willen we de behoefte aan maatschappelijke ondersteuning/voorzieningen voor arbeidsmigranten inzichtelijk maken.

2. Inwoners participeren naar vermogen

Vanuit de Lokale Inclusie Agenda en het arbeidsparticipatiebeleid werken we aan een integraal participatiebeleid. We sluiten hierbij zoveel mogelijk aan bij lokale (participatie)mogelijkheden en initiatieven.

- We implementeren de nieuwe Participatiewet in Balans, waarbij eenvoud, vertrouwen en de menselijke maat centraal staan. Naast re-integratie naar werk ligt de focus op maatschappelijke participatie.
- We evalueren de pilot Nazorg, die gericht is op inwoners die vanuit de uitkering uitstromen naar werk of met pensioen gaan.
- We continueren een toegankelijk beweegaanbod via 'Samen sterker in beweging' en zetten daarbij in op verbreding van de doelgroep.
- We evalueren de Lokale Inclusie Agenda.
- We nemen deel aan de Week van de toegankelijkheid en stimuleren (maatschappelijke) partners om activiteiten te organiseren. Hiermee vragen we extra aandacht voor de toegankelijkheid van de samenleving voor mensen met een beperking.

We geven uitvoering aan het plan van aanpak wet inburgering en spannen ons samen met de woningcorporatie ervoor in te voldoen aan de taakstelling voor huisvesting.

- We zetten ons in om de taakstelling voor de huisvesting van de statushouders te realiseren. Dat doen we in nauwe samenwerking met Wetland Wonen.
- We voeren de pilot kamerbewoning voor alleenstaande statushouders uit en evalueren deze na één jaar.

3. Inwoners zijn lichamelijk, mentaal en sociaal gezond

Na het vaststellen van de preventienota 0 - 100 jaar gaan we aan de slag met de implementatie van de daarin opgenomen (sub)doelen en instrumenten.

- We geven uitvoering aan het programma 'Maak je har(d)t voor je relatie'. Om complexe scheidingen met vaak ingrijpende maatschappelijke en financiële gevolgen voor ouders en kinderen zoveel mogelijk te voorkomen.
- We geven uitvoering aan het programma Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (OKO). Met dit programma dragen we eraan bij dat jongeren gezond, veilig en met voldoende kansen kunnen opgroeien.
- We werken aan bewustwording van de eigen verantwoordelijkheid of zelfredzaamheid: het 'normaliseren'.
- In 2026 starten we met een interne opleiding in het kader van de Doorbraakmethode, welke in 2025 is gestart.
- We willen (nog) meer en eerder in contact komen met jongeren. Om eventuele problemen vroegtijdig te signaleren. Daarvoor gaan we gezinscoaching en het jongerenwerker gericht(er) inzetten.
- We continueren de uitvoering van de preventieactiviteiten vanuit het GALA (Gezond en Actief Leven Akkoord) en IZA (Integraal ZorgAkkoord) en maken daarbij gebruik van de beschikbare middelen voor 2026.

Het samenwerkingsverband Samen Zwartewaterland verbinden we nog meer met de doelen en uitvoering van onze preventie-agenda (eigenaarschap).

- We continueren de samenwerking met onze maatschappelijke partners binnen het samenwerkingsverband Samen Zwartewaterland en stimuleren de verbinding met bestaande en nieuwe initiatieven vanuit gedeeld eigenaarschap.
- Samen met onze partners starten we met een (kwalitatieve) tussentijdse evaluatie van het preventiebeleid.

Door de inzet van een sociaal wijkteam (pilot) in één van de drie kernen ervaren we of we in staat zijn om dichtbij onze inwoners en hun leefomgeving, ondersteuningsvragen vroegtijdig te signaleren en adequater aan te pakken.

- De voorbereiding van de ontwikkeling van de pilot sociaal wijkteam in Zwartsluis is in samenwerking met maatschappelijke organisaties eind 2025 afgerond. De uitvoering van de pilot start in het eerste kwartaal van 2026.

We geven uitvoering aan het sport- en beweegakkoord en creëren een aantrekkelijk sportaanbod. Samen met partners werken we aan een gecombineerde leefstijlinterventie.

- We geven uitvoering aan het Zwartewaterlandse Sport- en beweegakkoord.

4. Inwoners ontwikkelen zich kansrijk op alle leefgebieden

We zorgen voor ondersteuning van voorschoolse voorzieningen, onderwijs, sportverenigingen en kerken als het gaat om vroeg-signalering.

- Samen met o.a. het onderwijs en partijen uit het voorliggend veld wordt het thema 'normaliseren' verder uitgewerkt. Daarnaast is er blijvend aandacht voor het vroeg signaleren van problemen. Dit draagt bij aan het versterken van de pedagogische basis, want kansrijk opgroeien en sterk ouderschap is een gezamenlijke opgave.

We stimuleren en ondersteunen initiatieven rondom relatie toerusting om daarmee echtscheidingen zoveel mogelijk te voorkomen.

- Het project 'maak je Har(d)t voor je relatie' wordt gecontinueerd.

Samen met onze partners uit het onderwijs, de kinderopvang en jeugdhulp geven we invulling aan het onderwijskansenbeleid.

- We hopen na de zomer 2025 te starten met een lokale deeltijd taalvoorziening voor 1 dag in de week in de kernen Genemuiden en Hasselt en evalueren en mogelijk continueren we dit in 2026.
- De huidige LEPA (Lokale Educatieve en Preventieve Agenda) loopt t/m 2026. In 2026 gaan we, samen met onze partners, het beleid voor de periode 2027 tot en met 2030 ontwikkelen. Dit proces starten we met de evaluatie van het huidige beleid. Eind 2026 beginnen we met de ontwikkeling van een uitvoeringsprogramma van de LEPA voor de jaren 2027 en 2028.

[In mei 2026 is de lokale deeltijd taalvoorziening in het OOGO/LEA besproken en men is akkoord gegaan met het voortzetten van de taalvoorziening in het nieuwe schooljaar.](#)

We bevorderen het taalniveau en de digitale vaardigheden van onze inwoners via het taalpunt, WEB lessen en inburgering.

- We zorgen voor voldoende bibliotheekvoorzieningen met de volgende 5 functies:
 1. kennis en informatie beschikbaar stellen,
 2. mogelijkheid voor ontwikkeling en educatie,
 3. stimuleren van lezen,
 4. organiseren van ontmoetingen en debat en
 5. kennismaking met kunst en cultuur.

Via het integraal huisvestingsplan (IHP) dragen we als gemeente bij aan het duurzaam maken van de schoolgebouwen voor de toekomst. Waar mogelijk voegen we andere functies toe (zoals bijvoorbeeld dagopvang voor ouderen).

- In 2026 verwachten we de gerenoveerde scholen Aremberg en De Vogelaar weer in gebruik te nemen.
- Overeenkomstig de planning van het IHP bereiden we andere projecten voor en geven hier uitvoering aan.

5. Inwoners zijn financieel zelfredzaam

We geven uitvoering aan het beleidsplan voor aanpak armoede en schulden 2022 – 2026. Inclusief de regeling voor kinderen en volwassenen om deel te kunnen nemen aan sportieve en culturele activiteiten.

- We gaan door met het aanbieden van geldlessen in het onderwijs aan leerlingen.
- In samenwerking met Geldfit organiseren wij spreekuren voor financiële vragen en problemen.
- We zetten in op de doorontwikkeling van de vroegsignalering en schulddienstverlening aan inwoners en ondernemers.
- Naar aanleiding van het onderzoek monitoring minimabeleid en het rekenkameronderzoek naar financiële zelfredzaamheid van inwoners maken we een plan van aanpak.

Met de huidige hoge energiekosten zijn we extra alert op energiearmoede.

- We volgen de ontwikkelingen van de energiemarkt in 2026. Mede afhankelijk van het Rijksbeleid stemmen we ons beleid voor energiearmoede hierop af.

6. Inwoners voelen zich veilig, thuis en in hun netwerk

We zorgen voor de decentralisatie van Beschermd Wonen, waarbij onze ambitie is dat inwoners zelfstandig in de eigen buurt kunnen wonen met passende ondersteuning.

- Versterking van passende huisvesting is noodzakelijk. We kijken hoe dit vormgegeven kan worden.
- In 2025 is er een aanbesteding geweest voor onder meer beschermd thuis. De nieuwe overeenkomsten gaan in op 1 januari 2026. De monitoring hiervan wordt in 2026 verder ontwikkeld.

Met onderwijsinstellingen werken we aan het aanbieden van een preventief programma in het kader van sociale media, alcohol, roken en / of drugs.

- We geven uitvoering aan het programma Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (OKO). Met dit programma dragen we eraan bij dat jongeren gezond, veilig en met voldoende kansen kunnen opgroeien. Daarnaast willen we zoveel als mogelijk voorkomen dat zij middelen gebruiken, zoals alcohol, drugs en tabak en aandacht vragen voor de risico's van sociale media.

Programma	Begroting 2026			Begrotingsmutaties Zomernota 2026			Bijgestelde begroting 2026		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Onderwijshuisvesting	-1.437	0	-1.437	158	0	158	-1.280	0	-1.280
Onderwijsbeleid en leerlingzkn	-1.692	625	-1.068	-25	0	-25	-1.717	625	-1.093
Cult.-pres./productie/paticip.	-175	49	-126	-22	0	-22	-197	49	-148
Sportbeleid en activering	-1.717	193	-1.524	-7	-41	-48	-1.724	152	-1.572
Inkomensregelingen	-5.834	4.862	-972	-7	0	-7	-5.841	4.862	-979
WSW en beschut werk	-1.077	0	-1.077	0	0	0	-1.077	0	-1.077
Arbeidsparticipatie	-969	0	-969	0	0	0	-969	0	-969
Samenkracht en burgerparticip.	-2.042	459	-1.583	10	0	10	-2.032	459	-1.573
WMO Huishoudelijke hulp	-1.641	123	-1.518	0	0	0	-1.641	123	-1.518
WMO Hulpmiddelen & diensten	-1.745	42	-1.702	0	0	0	-1.745	42	-1.702
Openbaar basisonderwijs	-51	0	-51	0	0	0	-51	0	-51
WMO PGB	-142	0	-142	0	0	0	-142	0	-142
WMO Toeg. eerstelijnsvoorz.	-1.142	40	-1.102	-3	0	-3	-1.145	40	-1.105
Jeugd Toeg. eerstelijnsvoorz.	-711	0	-711	-16	0	-16	-727	0	-727
Media	-535	0	-535	-70	0	-70	-605	0	-605
Volksgezondheid	-1.917	209	-1.709	-18	0	-18	-1.935	209	-1.727
Jeugdhulp ambuland regionaal	-7.446	86	-7.360	0	0	0	-7.446	86	-7.360
Jeugd Coördinatie en beleid	-20	0	-20	0	0	0	-20	0	-20
WMO overige maatwerkarg.	-82	0	-82	0	0	0	-82	0	-82
WMO Beschermd wonen	-121	90	-31	0	0	0	-121	90	-31
Jeugd PGB	-133	0	-133	0	0	0	-133	0	-133
Interg Toeg. eerstelijnsvoorz.	-40	0	-40	-16	0	-16	-56	0	-56
WMO Begeleiding	-1.350	0	-1.350	0	0	0	-1.350	0	-1.350
Jeugdbescherming	-462	0	-462	0	0	0	-462	0	-462
Jeugdhulp met verblijf reg.	-344	0	-344	0	0	0	-344	0	-344
WMO Dagbesteding	-387	0	-387	-2	0	-2	-389	0	-389
WMO maatschap. en vrouwen opv.	-80	27	-53	0	0	0	-80	27	-53
Jeugdreclassering	-95	0	-95	0	0	0	-95	0	-95
Sportaccommodaties	0	0	0	-9	0	-9	-9	0	-9
Totaal programma's	-33.386	6.803	-26.583	0	0	0	-33.413	6.762	-26.651
Resultaat voor bestemming	-33.386	6.803	-26.583	-27	-41	-68	-33.413	6.762	-26.651

Reservemutaties									
	-57	633	576	0	0	0	-57	633	576
Totaal reservemutaties	-57	633	576	0	0	0	-57	633	576
Resultaat na bestemming	-33.443	7.436	-26.007	-27	-41	-68	-33.470	7.395	-26.075

02 Positieve gezondheid/partic	Bedrag	I/S	Toelichting
GGD huisvestingskosten consultatiebureaus	-18.000	S	De GGD heeft een analyse gemaakt van de huisvestingskosten van de consultatiebureaus. Hieruit bleek dat de afgelopen jaren de kosten niet volledig en correct zijn toegerekend. Door het ontbreken van een jaarlijkse afrekening worden verhuizingen, huurverhogingen en stijgende energiekosten niet of onvolledig aan gemeenten werden doorbelast. In 2016 is dit door de GGD besloten en gecommuniceerd, maar niet uitgevoerd. Inmiddels heeft een structurele herziening van de toerekeningsmethodiek plaatsgevonden om de exploitatie weer in balans te brengen. Deze methodiek wordt vanaf 1-1-2026 toegepast. Dit heeft een nadelig effect van ca. € 18.000 per jaar.
RSJ versterken inkoop- en contractmanagement	-15.500	S	We verhogen de gemeentelijke bijdrage aan het RSJ vanwege een versterking van het inkoop- en contractmanagement.
Faciliteren van piketdienst collegeleden bij WVGZ	-16.000	I	Ten behoeve van de Wvggz crisismaatregel wordt gewerkt met het pakket Khonraad. Het college gaat werken met een piketdienst, waarbij elk collegelid in dit pakket moet kunnen. Dit zijn eenmalige kosten.
Indexeren subsidieplafond subsidieprogramma	-56.000	S	Door prijs- en loonindexaties van de subsidies in de afgelopen twee jaar is het opgenomen budget in de begroting niet meer toereikend om verstrekte subsidies vanuit het subsidieprogramma op te vangen. De hogere lasten zijn de afgelopen jaren incidenteel opgevangen binnen met de stelpost prijsindexaties maar dit is niet meer haalbaar waardoor een bijstelling van het budget nodig is van € 56.000.
Vervallen bijdrage vanuit scholen voor beweegonderwijs	-41.000	S	In het verleden betaalden scholen een bijdrage voor beweegonderwijs. Het beweegonderwijs is 2 jaar geleden gestopt. Per abuis is de te ontvangen bijdrage van scholen blijven staan in onze begroting.
Stijging kosten leerlingenvervoer	-25.000	S	De gemeente Zwartewaterland is verantwoordelijk voor het leerlingenvervoer. Het vervoer wordt samen met omliggende gemeenten geregeld via nieuwe contracten die vanaf 1 augustus 2026 ingaan. Op basis van het huidige aantal leerlingen en vergoedingen voor eigen vervoer wordt een kostenverhoging t.o.v. het budget van circa € 25.000 verwacht.

03 Betaalbaar bouwen voor verschillende groepen

Wat willen we bereiken

Onze inwoners hebben een sterke binding met de plaats en de gemeenschap waarin zij leven. Kunnen wonen in een goed en betaalbaar huis in de eigen omgeving is voor veel mensen belangrijk. De beschikbaarheid van de juiste woningen is echter niet vanzelfsprekend. We willen voldoende woningen realiseren voor verschillende doelgroepen. Dit doen we door een evenwichtig woningaanbod te creëren, met een goede verhouding tussen huur- en koopwoningen en verschillende prijsklassen. We kijken ook naar alternatieve (tijdelijke) woonvormen. We voorzien daarbij in een divers aanbod voor onder andere starters, doorstromers, sociale huur, senioren, levensloopbestendig en beschermd wonen, statushouders en arbeidsmigranten. We werken op dit vlak samen met de woningcorporatie Wetland Wonen. Dit doen we aan de hand van prestatieafspraken.

We willen het karakter van onze kernen behouden, met inachtneming van de groeiambities van de Regio Zwolle. Onze woningbouw is gericht op de natuurlijke groei van de kernen en voldoet aan de lokale vraag.

Bij de bouw van nieuwe woningen streven we naar kwaliteit, duurzaamheid, voldoende groen en een goede en veilige inrichting van de wijk. Onze kernen zijn gelegen in een waardevol landschap. Door uit te breiden waar dit nodig is en in te breiden waar het kan, behouden we een goede balans. Woonvormen met thuisnabije zorg en participatiemogelijkheden in de eigen leefomgeving zijn belangrijk voor onze inwoners. Het bouwen voor speculanten en als belegging willen we tegengaan.

Wat is onze agenda

1. We spelen in op de lokale woonbehoefte

We geven uitvoering aan de bouwsteen wonen

- We stellen een huisvestingsverordening op. Onderdeel daarvan is een urgentieregeling voor specifieke aandachtsgroepen die in de wet worden genoemd.
- We werken samen met Wetland Wonen overeenkomstig de prestatieafspraken die we in november 2025 hebben ondertekend.
- In geval van nieuwbouw geven we een woningprogramma mee (programma van eisen, waarbij voldoende rekening wordt gehouden met energietransitie-ontwikkelingen)
- We geven uitvoering aan de Bouwsteen Wonen en richten onze aandacht expliciet aan het formuleren van doorstromingsbeleid en het toevoegen van woonlagen aan bestaande woningen.
- We stellen het volkshuisvestingsprogramma op. De woonzorgvisie maakt daar onderdeel van uit.

We versnellen de zoektocht en ontwikkeling van woonlocaties voor onze kernen. Met extra aandacht voor Zwartsluis.

- In de Bouwsteen Ontwikkellocaties Wonen en Bedrijvigheid worden in 2026 keuzes gemaakt voor toekomstige woonlocaties

Er is vertraging opgetreden in het opstellen van de Bouwsteen Ontwikkellocaties Wonen en Bedrijvigheid. Door een recent raadsbesluit m.b.t. een eventuele woningbouwlocatie in de Willem Egbertstraat in Hasselt heeft de vaststelling van de Notitie Reikwijdte en Detailniveau die in verband met de uit te voeren MilieuEffectRapportage meer tijd in beslag genomen waardoor de vaststelling van deze bouwsteen niet meer in 2026 plaats kan vinden. Deze zal in 2027 worden vastgesteld.

Met de grote uitbreidingslocaties in Hasselt om de Weede en Tag-West kunnen wij tempo maken met de geplande woningbouw. Naast de ontwikkeling van Tag-West is de ambitie om de locatie Binnenveld in Genemuiden te ontwikkelen.

- We starten met het bouwrijp maken en uitgeven van gronden in het bestemmingsplan Binnenveld.
- We werken mee aan het Collectief Particulier Opdrachtgeverschap (CPO) initiatief in Binnenveld
- In Hasselt Om de Weede gaan we initiatieven voor Collectief Particulier Opdrachtgeverschap (CPO) ook mogelijk maken.
- Wij onderzoeken van de haalbaarheid van de realisatie van betaalbare woningen; daarbij worden de financiële gevolgen voor de gemeente nadrukkelijk betrokken.

In het gebied Hasselt Overwaters zoeken we zorgvuldig naar een goede middenweg tussen de kwetsbare natuur en de hier beoogde kleinschalige woningbouwontwikkeling.

- We werken aan een ruimtelijk plan waarin een goede afweging wordt gemaakt tussen kwetsbare natuur, kleinschalige woningbouwontwikkeling en de wateropgave.

We onderzoeken de mogelijkheid om van bestaande grote woningen meerdere woningen te maken.

- Overeenkomstig het woningsplitsingsbeleid, dat in 2025 is vastgesteld, werken we mee aan particuliere verzoeken.

De leefbaarheid van het platteland vereist een visie op hoe we omgaan met bestaande vrijkomende agrarische erven. Nieuwe erven in het buitengebied zijn niet wenselijk.

- We geven uitvoering aan het beleid dat in 2025 in de bouwsteen visie buitengebied is vastgelegd

We ontwikkelen beleid waar het gaat om mantelzorg- en pré mantelzorgwoningen, zowel binnen de bebouwde kom als in het buitengebied. Om vertrouwde zorg in de eigen omgeving te kunnen bieden.

- We nemen dit mee in de woonzorgvisie die onderdeel wordt van het volkshuisvestingsprogramma.

In 2024 is de beleidsregel "Ruimte voor mantelzorgwoning in pré-mantelzorg fase" in werking getreden. Bij de woonzorgvisie, die onderdeel wordt van het volkshuisvestingsprogramma, wordt gekeken of er aanleiding is om dit beleid aan te passen.

2. De huisvesting van arbeidsmigranten is goed georganiseerd

We houden meer grip op de huisvesting van arbeidsmigranten om onder andere overlast te voorkomen. Dit doen we door het vastgestelde beleid uit te voeren. We verbeteren het inzicht in de huisvesting, de aantallen, de inleners en de werkgevers.

- We voeren het vastgestelde huisvestingsbeleid met betrekking tot de

arbeidsmigranten uit en passen dit eventueel aan na de uitgevoerde evaluatie.

- Vanuit het programma Huisvesting Vluchtelingen, statushouders en arbeidsmigranten benaderen we de huisvestingsmogelijkheden voor deze aandachtsgroepen. We doen dat mede op basis van de verschillende taakstellingen.
- We zoeken naar een meer middenschale locatie voor de huisvesting van arbeidsmigranten. Mogelijk kan dit in combinatie met huisvesting van statushouders, asielzoekers of Oekraïners.
- We faciliteren degenen die de huisvesting goed organiseren en pakken de huisvesters aan die dit niet doen.

Principeverzoeken om nieuwe huisvesting toe te staan, toetsen we aan de opgestelde beleidsregels.

- We werken in 2026 in overeenstemming met het geëvalueerde beleid voor de huisvesting van arbeidsmigranten.

Programma	Begroting 2026			Begrotingsmutaties Zomernota 2026			Bijgestelde begroting 2026		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Wonen en bouwen	-373	2	-371	0	0	0	-374	2	-371
Grondexpl. (niet bedrijven)	-2.933	2.831	-102	0	0	0	-2.933	2.831	-102
Totaal programma's	-3.307	2.833	-473	0	0	0	-3.307	2.833	-474
Resultaat voor bestemming	-3.307	2.833	-473	0	0	0	-3.307	2.833	-474
Reservemutaties									
Totaal reservemutaties									
Resultaat na bestemming	-3.307	2.833	-473	0	0	0	-3.307	2.833	-474

04 Vitale economie beleefbare kernen en landschap

Wat willen we bereiken

Ondernemers willen we zoveel mogelijk behouden voor Zwartewaterland. Onze bedrijven zorgen voor werkgelegenheid, dragen bij aan de sociale structuur en ondersteunen tal van activiteiten. De Topwerklocatie is in economisch opzicht van belang. Bij de doorontwikkeling van bedrijvigheid willen we een duurzaam evenwicht vinden tussen mens, milieu, landschap en economie. Dit vragen wij ook van onze ondernemers. Samen met hen dragen we zorg voor een goede aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt.

Waarbij ruimte is voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en leerwerk-plekken.

Met inwoners en (vrijwilligers)organisaties zetten we in op een bloeiende vrijetijdseconomie en de uitvoering van de leefbaarheidsplannen. Hierdoor worden onze centra, de kernen en het buitengebied nog aantrekkelijker voor onze inwoners en toeristen. We werken aan goede informatievoorziening, het optimaliseren van voorzieningen, arrangementen en activiteiten waarin de identiteit van onze plaatsen tot uitdrukking komt.

We stimuleren de samenwerking tussen de detailhandel, horeca en cultuur. Meer en langer bezoek zorgt voor meer besteding. Dit helpt om de (winkel)voorzieningen voor onze eigen inwoners in stand te houden. Met ondernemers werken we aan toekomstbestendige winkelgebieden. Vrijkomende winkelpanden kunnen onder voorwaarden een andere invulling krijgen.

Elke gemeente mag volgens de wet zelf bepalen hoeveel koopzondagen er zijn. Een 24-urseeconomie heeft tot gevolg dat er te weinig sprake is van een collectief rustmoment. De collectieve rustdag op zondag komt een vitale samenleving ten goede en is van grote waarde.

Samen met maatschappelijke en culturele organisaties versterken we het verhaal en het verbinden van onze cultuurhistorische parels. Zowel in de gebouwde omgeving als in het landelijk gebied. Door te beschikken over een goed netwerk van wandel- en fietspaden, wordt onze natuur beter toegankelijk voor recreatie en beleving.

De agrarische sector is onmisbaar voor ons buitengebied. De agrarische ondernemers hebben een belangrijke rol bij het duurzaam beheer van het gebied en het behoud van de karakteristiek van een open polderlandschap. In ons veenweidegebied spelen diverse opgaven zoals de bodemdaling en het beperken van milieubelastende stoffen. Deze vergen een integrale benadering. We zetten in op een toekomstbestendige inrichting en landgebruik. Waarbij een goed perspectief voor onze agrariërs behouden blijft.

Wat is onze agenda

1. Onze economie is vitaal

We faciliteren het tapijtcluster met voldoende ruimte voor ondernemen en bereikbaarheid.

- We werken intensief samen met de ondernemers, de provincie en de regio Zwolle aan de toekomstbestendigheid van het cluster. Verduurzaming en aanpak van netcongestie zijn belangrijke speerpunten. In samenspraak met de ondernemers, Enexis en de provincie streven we naar een efficiënt gebruik van de beschikbare netcapaciteit.
- Samen met ondernemers, Hynetwork services en de provincie verkennen we de mogelijkheden voor infrastructurele aanpassingen om het gebruik van waterstof in Genemuiden te bevorderen.
- De inzet van subsidiemogelijkheden wordt samen met het bedrijfsleven en verschillende overheden doorgezet.

We werken intensief samen met ondernemers en provincie aan de toekomstbestendigheid hiervan. Duurzame opwek van energie, circulariteit en profilering zijn belangrijke focuspunten.

- In samenwerking met netbeheerders en provincie proberen we de impact van netcongestie te beperken. We stimuleren het gebruik van alternatieve energiebronnen.
- We motiveren bedrijven om via de regiodeal op zoek te gaan naar middelen voor duurzame opwek van energie en efficiënter gebruik daarvan en de mogelijkheden van E- hubs en gemeenschappelijke transportovereenkomsten.
- In samenwerking met de verschillende ondernemerskringen zetten we onze activiteiten ten aanzien van de sprintsessies voort. We betrekken PM energieregie actief bij het zetten van vervolgstappen.

Het ondernemersloket blijft een belangrijke faciliteit in onze ondernemersdienstverlening.

- We continueren de werkwijze van het ondernemersloket. We brengen het ondernemersloket voortdurend onder de aandacht van de ondernemers via de gemeentelijke website en door het loket te benoemen in de bijeenkomsten bij de diverse ondernemerskringen.
- We onderzoeken regelmatig de ondernemerstevredenheid ten aanzien van de ondernemersdienstverlening vanuit de gemeente via een ondernemerstevredenheidsonderzoek.

We bereiden enkele uitbreidingen van bedrijventerreinen voor. Deze worden naar verwachting in deze bestuursperiode ontwikkeld.

- Het planologisch onderzoek en het ontwerpplan voor het bedrijventerrein de Euroweg is in de loop van 2026 afgerond.
- We stimuleren ondernemers om onder andere klimaatadaptatiemaatregelen te treffen.
- Wij stimuleren de industrie om de grond zo efficiënt mogelijk te gebruiken. Inbreiding en revitalisering gaan voor uitbreiding.
- In de bouwsteen ontwikkellocaties zal de ontwikkeling van nieuwe bedrijfslocaties aan de orde komen

Met de ondernemers besteden wij aandacht aan de kwaliteit van de bedrijventerreinen. Met aandacht voor een schone, veilige, duurzame en klimaatbestendige inrichting.

- We blijven zoeken naar mogelijkheden voor een betere afwatering van de bedrijventerreinen met name in Genemuiden. We zorgen ervoor dat deze thema's onderdeel zijn van de gebiedsvisies welke onderdeel zijn van de omgevingsvisie.
- Het traject met platform veilig ondernemen voor een veilig bedrijventerrein in Hasselt zetten we door.

Binnen de Regio Zwolle werken we via de Human Capital Agenda (HCA) samen aan een wendbare en toekomstbestendige arbeidsmarkt, waarin iedereen mee kan doen en zijn of haar talenten kan inzetten.

- We bereiden ons voor op de komst van een Regionaal Werkcentrum waar

werkzoekenden, werkenden en werkgevers terecht kunnen voor uiteenlopende vragen over werk, loopbaanvraagstukken, (arbeidsmarktgerichte) scholing en personeelsvraagstukken. De partijen die samenwerken in het Regionaal Werkcentrum behouden hun zelfstandigheid en verantwoordelijkheid voor de eigen dienstverlening.

- We brengen de mogelijkheden voor om her- en bijscholing via Groei Vooruit en Upgrade jezelf actief onder de aandacht bij inwoners en (samenwerkende) werkgevers.

We stimuleren het bedrijfsleven om samen met het (beroeps)onderwijs in te zetten op een goede afstemming tussen het onderwijs en de arbeidsmarkt.

- We brengen de mogelijkheden voor omscholing, herscholing en bijscholing via Groei Vooruit en Upgrade jezelf actief onder de aandacht bij inwoners en (samenwerkende) werkgevers.

2. We beschikken over beleefbare kernen en een bloeiende vrijetijdseconomie

We continueren onze leefbaarheidsplannen en onze inzet voor cultuur en de vrijetijdseconomie.

- We werken aan consumentgerichte upgradings van culturele en toeristische voorzieningen. In 2026-2027 stimuleren en faciliteren wij de (door)ontwikkeling van het Oude Stadhuis Hasselt, het museum Schoonewelle, de locatie Oude Stoomgemaal Mastenbroek. We ondersteunen het initiatief voor een onderkomen voor het verhaal van het "Joodse leven in Zwartewaterland".
- Samen met onze inwoners hebben we mooie dingen bereikt in de afgelopen jaren. Denk hierbij aan het verhogen van de toegankelijkheid van onze kernen, het beleefbaar maken van de centrumgebieden, maar ook de bereikbaarheid over het water. Dit succes geven we in 2026 een vervolg met een nieuwe ronde van "Verrijk je Wijk".

We laten bij gezichtsbepalende dagrecreatievoorzieningen het aanbod beter aansluiten op de wensen van de bezoeker.

- We stimuleren dat de drie TIP's in de diverse kernen producten aanbieden die passen bij het profiel van onze gemeente.
- We maken een overkoepelende website die het totale toeristische aanbod van de gemeente in beeld brengt.
- Op basis van de uitkomsten van een onderzoek naar de toeristische ontwikkeling van de Mastenbroekerpolder maken we een plan.

We onderhouden en breiden ons fiets- en wandelnetwerk in de landelijke omgeving uit en realiseren veilige wandel- en ontmoetingsmogelijkheden voor jong en oud in de kernen.

- We nemen deel aan de regionale samenwerking voor het beheer en onderhoud van het fiets- en wandelnetwerk. We realiseren in totaal een drietal E-hubs in onze kernen.

We ontwikkelen recreatief-toeristische producten, arrangementen, ommetjes en activiteiten in het buitengebied.

- Als er subsidie vanuit de Regiodeal Zwolle beschikbaar wordt gesteld, gaan

we het project 3e Waterverhaal uitvoeren.

Helaas is de subsidie niet toegekend.

We rollen het uitvoeringsprogramma voor de Olde Maten en Zwartewatersklooster uit, waarin we een koppeling beogen met het Masterplan Hooibergenterrein. We geven invulling aan Zwartsluis als poort tot de Weerribben-Wieden.

- De locatie Zwartewatersklooster maken we recreatief toeristisch beleefbaar.
- Samen met de gemeente Staphorst faciliteren wij het nieuwe bestuur van de locatie Olde Maten tot nieuwe productontwikkeling.
- We geven uitvoering aan de nieuwe Hanzestedevisie "Vol Vertrouwen".

Het nieuwe bestuur van de locatie Olde Maten faciliteren tot nieuwe productontwikkeling is gelukt en dus afgerond.

We voeren de speerpunten van het cultuurbeleid uit zoals deze zijn vastgelegd in de nota 'nieuwe Kansen voor cultuur'.

- We continueren het fonds eenmalige culturele activiteiten en houden dit zoveel mogelijk toegankelijk.

We ontwikkelen de maatschappelijke, culturele en educatieve rol van onder andere de bibliotheken en scholen verder.

- We ronden de uitvoering van de activiteiten af die voortkomen uit het project Toekomstkracht (provinciale subsidie) en uit de specifieke uitkeringen voor lokale bibliotheekvoorzieningen (onder andere uitbreiding openingstijden).
- Samen met de bibliotheek bereiden we ons, met behulp van een decentralisatie-uitkering van het rijk, voor op het van kracht worden van de wettelijke zorgplicht per 2027. We stellen hiervoor een gezamenlijk meerjarig beleidsplan op.

Het project Toekomstkracht is inmiddels afgerond. De bibliotheek heeft de verantwoording hiervan ingediend bij de provincie Overijssel. De uitvoeringstermijn van de twee specifieke uitkeringen voor de locaties Genemuiden en Hasselt is door de subsidieverstrekker verlengd tot 1 januari 2026.

3. De agrarische sector is toekomstbestendig

Bij het opstellen van de visie op het buitengebied zetten we in op een toekomstbestendige agrarische sector. Agrariërs zorgen voor ons buitengebied en het landschap

- We verwerken de bouwsteen visie buitengebied in de Omgevingsvisie Zwartewaterland.
- We werken de bouwsteen visie buitengebied verder uit in beleid voor vrijkomende agrarische bebouwing (vab) en regeling Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving (KGO).

In de samenwerking met andere overheden en gebiedspartners in noordwest Overijssel komen we tot een veenweidestrategie en de gebiedsgerichte aanpak van stikstof en andere milieubelastende stoffen. We betrekken de agrarische sector hierbij.

- We volgen de landelijke en provinciale ontwikkelingen op het gebied van

bodem, water, natuur, stikstof en klimaat. Waar noodzakelijk en mogelijk anticiperen we op deze ontwikkelingen.

- We nemen samen met lokale gebiedspartijen actief deel in twee deelgebiedscommissies gebiedsgerichte aanpak (GGA). We nemen deel aan gebiedsprocessen zoals in de Veldiger Binnenlanden en Zuiderzeepolder als gebiedspartner. Waar nodig en waar mogelijk faciliteren wij vanuit de bevoegdheden van de gemeente initiatieven die hieruit voortkomen. Bij de uitvoering kijken we naar koppelkansen vanuit andere beleidsthema's.

We bieden agrariërs en andere ondernemers zo nodig en mogelijk, maar alleen op hun verzoek de helpende hand om te stoppen of op een locatie met meer toekomstperspectief verder te kunnen ontwikkelen.

- We voeren gesprekken en denken mee met agrariërs die willen verbreden of willen stoppen en zich melden bij de gemeente. Bij deelnemers aan de Landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties (LBV) doen we dit samen met de zaakbegeleiders van het ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (LVVN).
- We onderzoeken onze bijdrage in het project Boerenperspectief Overijssel. Dit project richt zich primair op agrarische ondernemers bij het begeleiden in het maken van toekomstkeuzes (en is een vervolg op het project Toekomstgerichte erven / Erfcoaching).

Programma	Begroting 2026			Begrotingsmutaties Zomernota 2026			Bijgestelde begroting 2026		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Bedrijfsloket en bedr.regeling	-277	40	-236	0	0	0	-277	40	-236
Cult.-pres./productie/paticip.	-11	0	-11	-5	0	-5	-15	0	-15
Musea	-132	0	-132	-1	0	-1	-134	0	-134
Economische promotie	-245	28	-218	-38	0	-38	-283	28	-255
Beheer ov. gebouwen en gronden	-187	376	190	-13	0	-13	-200	376	177
Ruimtelijke ordening	-147	0	-147	0	0	0	-147	0	-147
Media	-18	0	-18	-3	0	-3	-21	0	-21
Cultureel erfgoed	-63	0	-63	5	0	5	-57	0	-57
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-6.965	6.829	-136	0	0	0	-6.965	6.829	-136
Economische ontwikkeling	-489	0	-489	-4	0	-4	-493	0	-493
Samenkracht en burgerparticip.	-439	0	-439	0	0	0	-439	0	-439
Openbaar groen en opl recr.	-12	0	-12	-1	0	-1	-13	0	-13
Totaal programma's	-8.985	7.274	-1.711	0	0	0	-9.043	7.274	-1.770
Resultaat voor bestemming	-8.985	7.274	-1.711	-59	0	-59	-9.043	7.274	-1.770
Reservemutaties									
	-110	478	369	0	9	9	-110	487	378
Totaal reservemutaties	-110	478	369	0	0	0	-110	487	378
Resultaat na bestemming	-9.095	7.752	-1.343	-59	9	-50	-9.153	7.761	-1.392

04 Vitale econ./kernen/landsch	Bedrag	I/S	Toelichting
Bijdrage 2026 + 2027 aan Stichting Vrienden van Oldematen	9.000	I	De raad heeft in december 2025 besloten om ten behoeve van de jaren 2026-2027 éénmalig € 18.000 beschikbaar te stellen voor de Stichting Vrienden van Oldematen en deze bijdrage ten laste te brengen van de algemene reserve. Het financiële effect verwerken we nu via deze Zomernota.
Realisatie van E-hubs in Zwartewaterland	-17.500	S	Op 22 mei heeft het College met de gemeenteraad gesproken over het thema Recreatie & Toerisme. Tijdens dit overleg gaf de raad aan tevreden te zijn met de realisatie van de twee E hubs in Zwartsluis. Daarnaast sprak de raad de wens uit om ook in Genemuiden en Hasselt E hubs te realiseren. De gemeente Steenwijkerland, als regiotrekkende partij voor de brede uitrol van E hubs, heeft aangegeven dat er in 2026 ruimte is om in totaal 2 + 2 E hubs in Genemuiden en Hasselt te realiseren. Het college heeft te kennen gegeven deze ontwikkeling te ondersteunen en de realisatie in beide kernen te willen doorzetten. De jaarlijkse structurele kosten voor de 4 e-hubs (voor oa. onderhoud, marketing, huisstijl en vervanging) bedragen in totaal € 17.500. Op dit moment is hiervoor echter geen structurele dekking beschikbaar. Daarom stellen we voor de structurele lasten in deze Zomernota op te voeren.
Ondersteuning stichting 'Vrienden van Oldematen' 2026 - 2027	-9.000	I	De raad heeft in 2025 besloten om eenmalig een subsidie van € 18.000 beschikbaar te stellen aan de Stichting Vrienden van de Oldematen (VvO) en dit te verwerken in de Zomernota 2026. Met het verstrekken van deze subsidie krijgt de VvO de noodzakelijke tijd om zich aan te passen aan de nieuwe financiële situatie. Het nieuwe bestuur van de VvO kan hiermee in de jaren 2026 en 2027 werken aan het aantrekken van nieuwe sponsors en het ontwikkelen van aanvullende betaalde activiteiten, onder andere gericht op nieuwe doelgroepen. De subsidie wordt gefaseerd uitbetaald in 2026 en 2027.
Onderzoek naar Waterrobuuste Landschappen	-7.000	I	Gemeente Zwartewaterland is gevraagd om mee te doen aan een onderzoeksproject over Waterrobuuste Landschappen, waarbij polder Mastenbroek een van de onderzoeksgebieden is. Dit project biedt de gemeente waardevolle kennis en praktische inzichten voor een toekomstbestendige inrichting en beheer van het gebied. Het college heeft in april 2026 besloten dat de gemeente bijdraagt met een bedrag van € 21.000 verdeeld over drie jaar en levert daarnaast ongeveer zes dagen ambtelijke inzet per jaar, wat binnen het huidige werk past. Deelname geeft bovendien toegang tot deskundigen, best practices en een netwerk van partners.

05 Bereikbaar en verkeersveilig

Wat willen we bereiken

De bereikbaarheid, verkeersveiligheid en leefbaarheid van onze kernen is belangrijk. Iedereen moet van de aanwezige voorzieningen in de kernen gebruik kunnen blijven maken. Dat geldt voor zowel de stadskernen en het buitengebied als bedrijventerreinen. Het hoofddoel is daarom het realiseren van een veilig, betrouwbaar en duurzaam verkeers- en vervoerssysteem voor iedereen en voor alle modaliteiten. Dit betekent dat de openbare ruimte zodanig ingericht moet zijn dat iedereen zich kan verplaatsen zonder dat het leidt tot onveilige situaties. Hierbij hebben we in het bijzonder oog voor de kwetsbare verkeersdeelnemers bij de vormgeving van ons verkeersbeleid.

Verkeersveiligheid is een complex samenspel van gedrag, kennis en een begrijpelijke inrichting van de weg. Samen met andere organisaties stimuleren we verkeersveilig gedrag en verkeerseducatie bij zowel jonge als oude doelgroepen. Verder werken we continu aan een begrijpelijke en passende inrichting van de openbare ruimte door de weginrichting aan te laten sluiten bij de functie van de weg. Hierbij volgen we de nieuwste landelijke inzichten, waarbij extra aandacht uitgaat naar de omgeving van scholen en van andere openbare voorzieningen.

We streven er naar onze gemeente zo goed mogelijk bereikbaar te houden en willen tenminste het niveau op peil houden. We stimuleren de verduurzaming van het vervoer door de plaatsing van openbare laadpalen. Doorgaande verkeersstromen willen we zoveel mogelijk buiten de woonkernen houden door slimme routing. Daarnaast vinden we het van wezenlijk belang dat onze kernen en bedrijventerreinen goed toegankelijk zijn met het OV en de fiets. Betere fietsverbindingen tussen de kernen en realisatie van voldoende fietsstallingen zijn belangrijke uitgangspunten in de planning voor de komende jaren.

Tegelijkertijd zijn er ontwikkelingen die haaks staan op onze wensen ten aanzien van verkeersveiligheid en bereikbaarheid. Zo neemt het aantal auto's per huishouden toe en dat leidt tot een hogere parkeerdruk en verminderde leefbaarheid. In de winkelgebieden en woonwijken vraagt deze trend daarom om extra inzet op parkeren. Naast betere zichtbaarheid van handhaving in gereguleerde gebieden is ontwikkeling van centrale parkeervoorzieningen buiten de stadskernen een ingezette lijn. Bij reconstructie of rioleringswerkzaamheden proberen we, integraal en in samenwerking met bewoners, meer (fiets)parkeerplaatsen te creëren in straten met een hoge parkeerdruk—waarbij we rekening houden met ruimte voor voldoende groen. We blijven handelen vanuit de overtuiging om de bereikbaarheid, verkeersveiligheid en leefbaarheid van onze kernen hoog houden en waar mogelijk te verbeteren.

Wat is onze agenda

1. Verkeersveiligheid en leefbaarheid

Verkeersveiligheid is de basis van ons Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan (GVVP).

We voeren het bijbehorende uitvoeringsprogramma uit.

- We werken aan een duidelijke weginrichting gebaseerd op landelijke richtlijnen en passende ontwerpen, heldere verkeersbesluiten en correcte bebording.
- We werken aan veilige schoolomgevingen door de inrichting van zogeheten 'schoolzones'. In 2026 krijgt de Arembergschool een schoolzone inrichting in de bestrating na de verbouwing.

We stellen een risicogestuurd activiteitenplan verkeersgedrag en -educatie op en gaan hierbij in gesprek met de strategische partners (scholen, VVN, oudere fietsers, jongere automobilisten en politie).

- We werken aan het verkeersbewustzijn van jongere inwoners door het

aanbieden van educatieprogramma's aan voor scholieren (zoals Streetwise, Veilig Omgaan met Landbouwverkeer, VVN verkeersexamen).

- Voor oudere verkeersdeelnemers is het landelijk programma 'Doortrappen' ingevoerd en hierbij zijn we aangesloten. Denk hierbij aan (driewiel)fietstrainingen en voorlichtingsbijeenkomsten over veilig op- en afstappen van e-bikes.

We gaan door met de aanpak van verkeersknelpunten. Onze projecten combineren we waar mogelijk met beheer- en onderhoudswerkzaamheden en beschikbare subsidies voor verkeer. We stellen een prioriteitenlijst op voor verkeersveiligheid en -knelpunten.

- Twee concrete verkeersprojecten zijn:
 - de realisatie van een veilig kruispuntplateau van de Stadsweg met de Zwartsluizerweg;
 - de opwaardering van het fietspad vanaf de Handelskade en de herinrichting van Nieuweweg als fietsstraat in Zwartsluis.

We optimaliseren de openbare ruimte zódanig dat iedereen veilig kan deelnemen aan het verkeer. Hierbij besteden wij met name aandacht aan de toegankelijkheid voor ouderen, slechtzienden en mensen die gebruik maken van een rolstoel of rollator.

- De werkgroep Inclusie geeft adviezen bij grotere verkeersprojecten in de (oude) kernen. Er komt geen apart beleid voor mensen met een beperking.

2. Bereikbaarheid en duurzame mobiliteit

Met het oog op de bereikbaarheid en verkeersveiligheid maken we ons hard voor een goede verkeersontsluiting van het bedrijventerrein, zoals- Zevenhont in Genemuiden.

- We realiseren de ontsluiting van het Bedrijventerrein in Genemuiden met het openbaar vervoer. In het vervoersplan 2026 van EBS is routing over het bedrijventerrein van Genemuiden opgenomen. Er worden twee haltes gerealiseerd.

We zetten ons in voor het optimaliseren van de verkeerssituatie in de centra van Genemuiden, Hasselt en Zwartsluis.

- Om te voldoen aan de wettelijke taak onderzoeken we de doelmatigheid van de verkeersborden en doen waar nodig aanpassingen om verkeerssituaties in de centra te verbeteren.

We leggen snelle en veilige fiets- en wandelroutes aan van en naar scholen, tussen de kernen, naar bedrijventerreinen en buurgemeenten. We zorgen voor een fiets veilige ontsluiting van nieuwe woonkernen.

- In afstemming met de gemeente Staphorst wordt de aanleg van een fietsvoetpad ter hoogte van de Veldschuur aan de Stadsweg gerealiseerd.
- Met de herinrichting van de Nieuweweg in Zwartsluis met fietspad en fietsstraat gaan we in 2026 inzetten op uitvoer.
- We werken aan de opwaardering van de Havendijk tot een volwaardige parkeer- en mobiliteitshub.
- We werken verder aan het realiseren een snelle doorfietsroute langs de N759 van Genemuiden naar Hasselt. Dit is een meerjarenproject.

We stimuleren het gebruik van elektrisch vervoer en realiseren hiervoor voldoende oplaadpunten in de openbare ruimte, bij voorkeur aan de randen van wijken of geclusterd op parkeerterreinen.

- Op verzoek en proactief plaatsen we laadpalen conform de concessieovereenkomst in GO-RAL.

Programma	Begroting 2026			Begrotingsmutaties Zomernota 2026			Bijgestelde begroting 2026		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Verkeer en vervoer	-396	30	-366	12	0	12	-384	30	-354
Parkeren	-106	0	-106	0	0	0	-106	0	-106
Totaal programma's	-502	30	-472	0	0	0	-490	30	-460
Resultaat voor bestemming	-502	30	-472	12	0	12	-490	30	-460
Reservemutaties									
	0	12	12	0	0	0	0	12	12
Totaal reservemutaties	0	12	12	0	0	0	0	12	12
Resultaat na bestemming	-502	42	-460	12	0	12	-490	42	-448

06 Duurzaam en toekomstbestendig

Wat willen we bereiken

Onze aarde willen we met een duurzaam perspectief doorgeven aan toekomstige generaties. We werken daarom op een verantwoorde manier toe naar een energiesysteem van volledig hernieuwbare energie. Als overheid spelen we een essentiële rol in deze energietransitie. Ook als het gaat om de haalbaarheid en betaalbaarheid en dat iedereen meekan in de overstap. Voor zon en wind zorgen we voor een goede ruimtelijke inpassing, mede vanwege onze ligging in het Nationaal Landschap. Bij zonne-energie spreken we een voorkeur uit voor zon op dak. We zijn kritisch op het gebruik van kostbare landbouwgrond. Indien vanwege de opgave zon op land nodig is, hechten we aan multifunctioneel ruimtegebruik. Naast de inpassing van grootschalige opwek hebben we ook aandacht voor kleinere initiatieven. Inwoners worden nauw betrokken bij de plannen. Zij profiteren zoveel mogelijk van de voordelen.

Stapsgewijs nemen we afscheid van aardgas. Het belang van het drastisch terugschroeven van het gebruik van vervuilende fossiele brandstoffen, wordt nog eens onderstreept door de wereldwijde onzekere energiemarkt. Inwoners en bedrijven spelen een belangrijke rol in deze maatschappelijke opgave. We stimuleren hen energie te besparen, duurzaam te wonen en te werken, afval te beperken, te scheiden en circulair te produceren. Als gemeente nemen we de verantwoordelijkheid voor onze eigen gebouwen en bedrijfsvoering.

We spelen in op de veranderingen in het klimaat. Met onze maatregelen beperken we de gevolgen van wateroverlast, droogte, hitte en de kans op overstromingen. Ruimte voor water, vergroening en vergroting van de biodiversiteit staan hoog op de agenda, zowel in de bestaande kernen, de uitbreidingslocaties als in het buitengebied. De stikstofproblematiek vergt een integrale aanpak.

Wat is onze agenda

1. Samen zorgen we voor energiebesparing, duurzame opwek en circulariteit

We voeren ons aandeel in het aanbod van de Regionale Energie Strategie (RES) uit. Verschuivingen tussen zon en wind zijn hierbij mogelijk.

- We monitoren de voortgang van de Regionale Energiestrategie (RES). En bespreken via de Energietafel West-Overijssel (opvolger van de RES) de regionale versnellingsagenda voor de energietransitie. De voortgangsmonitor en voor onze gemeente relevante projecten komen periodiek bestuurlijk aan de orde.
- In 2025 heeft de provincie besloten wie er in het gebiedsproces Genne-Holtten (samen met Zwolle) windmolens mag bouwen. De Provincie is bevoegd gezag. Wij nemen vanaf 2026 plaats in de begeleidingscommissie en rapporteren over de voortgang van het proces.
- We denken mee over de aanvoer van duurzaam opgewekte energie voor onze energie-intensieve industrie (bedrijven 6e Cluster Energie Strategie).
- We monitoren de voortgang van de activiteiten uit de sprintsessies die op de verschillende bedrijventerreinen zijn gehouden (voor energietransitie, netcongestie, klimaatadaptatie). Wanneer acties ruimtelijke besluitvorming vragen bereiden we dit voor.

We dragen bij aan circulariteit

- In samenwerking met hogeschool Windesheim nemen we deel aan een RAAK-onderzoek, waarin we verkennen hoe circulariteit concreet toepasbaar is binnen onze gemeentelijke praktijk.
- We werken aan een beleidsnota circulariteit. Deze wordt ter besluitvorming voorgelegd aan de gemeenteraad, met als doel het vaststellen van een ambitieniveau/richting voor Zwartewaterland.
- We inventariseren waar de veel- en nul-aanbieders van afval zich bevinden in onze gemeente. Veel-aanbieders zijn inwoners die heel veel afval aanbieden. Nul-aanbieders zijn juist huishoudens of bedrijven die niet of nauwelijks afval aanbieden voor inzameling. We willen hier inzicht in krijgen waar de aanbieders zich bevinden en hoe het komt dat deze adressen veel dan wel niet of nauwelijks afval aanbieden. Op basis van deze informatie kunnen we effectiever monitoren en inzetten op bewustwording.
- We onderzoeken samen met ROVA technieken om de zuiverheid van het ingezamelde afval van zo hoog mogelijke kwaliteit te laten zijn. Voorbeelden zijn het wegen van afvalcontainers om vervuiling te voorspellen en kunstmatige intelligentie inzetten om soorten afval te herkennen. Ook het inzetten van een grondstoffen inleverpunt (GRIP)-wagen wordt onderzocht.
- We dragen actief bij aan het circulaire netwerk 'WaardeRing'. De doelstelling is afvalstromen omzetten in waardevolle grondstoffen en een regionaal circulair netwerk creëren.

Als gemeente denken we mee in mogelijke oplossingen voor duurzame opwekking, waaronder het initiatief van de Ondernemerskring Genemuiden.

- We denken mee in mogelijk oplossing voor de aanvoer van duurzaam opgewekte energie voor onze energie-intensieve industrie.

We participeren in gesprekken met netbeheerders om tot de gewenste aanpassingen en versnelde verzwaring van het netwerk voor ons gebied te komen.

- In de buurten Dedemsvaart en Dedemsvaart Zuid start Enexis het plaatsen van nieuwe elektriciteitshuisjes en het verzwaren van het laagspanningsnetwerk. Dit bereiden we gezamenlijk voor. Daarnaast hebben we potentiële locaties voor de elektriciteitshuisjes in beeld voor de hele gemeente en kunnen we snel handelen bij ieder verzoek van de netbeheerder.
- We zetten in op het slimmer gebruiken van het netwerk en geven sturing aan de verduurzaming mobiliteit laad infra en monitoren de voortgang. We kijken specifiek naar de kansen binnen de huidige netwerkbeperkingen voor laadinfrastructuur voor vrachtwagens binnen de gemeente.
- We willen de besluitvorming omtrent de uitbreiding van het hoogspanning- en middenspanningsstation (HSMS) Zwartsluis afronden.
- We bereiden samen met de netbeheerder de besluitvorming over uitbreiding en verzwaring van het middenspanningsnet voor. Het betreft naar verwachting 3 middenspanningsstations en alle daaraan gekoppelde leiding tracés.
- We onderzoeken wat de consequenties zijn van nieuwe oplossingen voor netcongestie, zoals energieopslag en netwerk balancering, voor bijvoorbeeld de openbare ruimte.
- We verwerken de uitgangspunten / doelstellingen vanuit de Provinciale Energievisie in onze eigen omgevingsvisie.

Er komt een nieuw prioriteringskader voor netaansluitingen. Dit heeft consequenties voor zowel groot- als kleinverbruikersaansluitingen. We zijn met de netbeheerder in gesprek hoe dit nieuwe prioriteringskader invloed heeft op de opgaven in Zwartewaterland.

We gaan aan de slag met de vastgestelde transitievisie warmte en starten met de wijkuitvoeringsplannen.

- Het warmteprogramma is de wettelijk verplichte opvolger van de transitievisie warmte. We nemen een besluit over het warmteprogramma in 2026.
- We delen informatie over de uitvoeringsvoortgang van de reeds bestaande 'wijkuitvoeringsplannen.
- We zoeken bij het uitvoeren van de wijkuitvoeringsplannen naar koppelkansen die bijdragen aan zowel de warmtetransitie als aan klimaatadaptatie.
- We delen informatie over de invoering van de warmtewet en de daarmee samenhangende vereiste vaststellingsplicht afkoppel moment van aardgas.

- Het warmteprogramma is de wettelijk verplichte opvolger van de transitievisie warmte. We nemen een besluit over het warmteprogramma in 2027, omdat de inwerkingtreding van de regelgeving is vertraagd.
- Zonder netverzwaring kunnen wijken niet van het aardgas af. Voor wijken met een wijkuitvoeringsplan zetten we ons in voor prioritering in de planning van Enexis. Ondertussen richten we ons op het isoleren van de woningen in deze wijken.
- We delen periodiek informatie over de voortgang van de warmtetransitie. Hierbij gaat het om de voortgang van de uitvoering van de bestaande wijkuitvoeringsplannen. Ook gaat het om gemeentebrede acties die we op het gebied van isoleren en alternatieve warmtebronnen uitvoeren.

Bij het verduurzamen van de bestaande bouw is de woningcorporatie een belangrijke partner. Wij werken nauw samen met Wetland Wonen en maken prestatieafspraken over de verduurzaming van de woningvoorraad.

- De prestatie afspraken zijn in 2025 geactualiseerd. Daarin zijn afspraken vastgelegd omtrent verduurzaming, circulariteit en het aardgasvrij maken (afkoppeling gas) van bestaande sociale huurwoningen. We monitoren de voortgang van het nakomen van de afspraken en werken samen aan het ondersteunen van de huurders.

Er zijn nieuwe prestatieafspraken voor 2026 t/m 2029. Daarin zijn afspraken vastgelegd omtrent verduurzaming, circulariteit, netcongestie en het aardgasvrij maken (afkoppeling gas) van bestaande sociale huurwoningen. We monitoren jaarlijks de voortgang van de afspraken en werken samen aan het ondersteunen van de huurders.

Gebouweigenaren en -gebruikers staan we bij met informatie over energiebesparende maatregelen, subsidies en leningen via onder andere het energieloket, sociale media en energie adviesgesprekken door de energiecoach.

- We faciliteren energiecoaches voor advies en klussers voor het aanbrengen van energiebesparende maatregelen bij particulieren (huurders en woningeigenaren). Daarmee geven we uitvoering aan de specifieke uitkering energiearmoede.
- We geven via een specifieke doelgroepen benadering uitvoering aan het Nationaal Isolatie Programma (NIP) met behulp van de Specifieke Uitkering Lokale Aanpak Isolatie (SPUK-LAI). Denk hierbij aan de volgende benaderingen: isolatiesubsidie, ontzorgingsaanpak, doe-het-zelf aanpak, monumenten aanpak, VVE aanpak.

2. Samen passen we ons aan op het veranderende klimaat

We geven uitvoering aan ons vastgestelde Groenbeleid- en beheerplan, de bouwsteen Klimaatadaptatie en de bijbehorende uitvoeringsagenda's. Nieuwe ontwikkelingen richten we klimaat-robust in.

- In 2026 steken we vanuit klimaatadaptatie in op voldoende ruimte voor waterberging binnen zowel bestaand als nieuw stedelijk gebied. Plus het vergroenen van de openbare ruimte, tuinen en bedrijventerreinen. Daarnaast integreren we de principes "water bodem sturend" en "maatlat groene gebouwde omgeving" in de processen van de organisatie.

Het groenbeheerplan is in maart geactualiseerd. Onderdeel hiervan is het versterken van het groene raamwerk, en het vergroten van biodiversiteit en klimaatadaptatie.

We stimuleren ondernemers en inwoners om bij te dragen aan klimaatadaptatie (bijvoorbeeld door hemelwater af te koppelen en verstening tegen te gaan door het gebruik van minder verharding en meer groen).

- We werken samen met het waterschap een Klimaatadaptatie Strategie uit voor Zevenhont.
- Met de inzet van een klimaatsubsidie stimuleren we inwoners en bedrijven om op privaat terrein te vergroenen, te ontsteden en wateropvang te vergroten.
- In 2026 treffen we op het industrieterrein Zevenhont samen met ondernemers maatregelen om de afvoer van hemelwater te vertragen om hemelwaterafvoer in heel Genemuiden beter te reguleren.
- We betrekken inwoners bij klimaat adaptieve maatregelen in gemeentelijk projecten en stimuleren (daarmee) het nemen van maatregelen op eigen terrein.

In februari hebben we onze stimuleringsregeling geüpdatet. Met deze subsidies kunnen inwoners en bedrijven zelf klimaatadaptieve maatregelen nemen zoals het vergroenen van hun tuin of het opvangen van water in een regenton. Met de geüpdatete subsidie komen ook basisscholen in aanmerking voor het aanvragen van deze subsidie.

In het samenwerkingsverband RIVUS werken we aan de hand van het nieuwe Bestuursakkoord en het Regionale uitvoeringsprogramma aan de bovenlokale opgave op het gebied van water en klimaat.

- Bij het opstellen van de planning omtrent de werkzaamheden aan bijvoorbeeld riolering en gasinfrastructuur bij een wijkuitvoeringsplan (WUP) stemmen we zoveel mogelijk af met de wijk (om kosten en overlast te beperken).
- Vergroening kan, waar het relevant is, een onderdeel zijn van het wijkuitvoeringsplan, bijvoorbeeld extra schaduw creëren zodat de behoefte aan koeling in de woning beperkt kan worden..
- In 2026 onderzoeken wij de effecten van hoge temperaturen bij specifieke voorzieningen (verzorgingstehuizen, scholen, kinderdagverblijf) en welke inrichtingsmaatregelen eventueel in openbare ruimte genomen kunnen worden om dit te verbeteren. Zoals voldoende schaduwplekken langs wandel- en fietsroutes van en naar deze voorzieningen. Daar waar koppelkansen liggen met de wijkuitvoeringsplannen worden deze opgepakt.

De Maatlat Groene Klimaatadaptieve Gebouwde Omgeving Werkregio RIVUS (kort: Regionale Maatlat Klimaatadaptatie RIVUS) is vastgesteld door het bestuurlijk overleg RIVUS. Deze Maatlat wordt de komende periode geborgd binnen onze eigen gemeente.

Programma	Begroting 2026			Begrotingsmutaties Zomernota 2026			Bijgestelde begroting 2026		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Afval	-2.046	393	-1.653	0	0	0	-2.046	393	-1.653
Milieubeheer	-4.550	2.430	-2.120	-61	0	-61	-4.611	2.430	-2.181
Treasury	0	100	100	0	0	0	0	100	100
Totaal programma's	-6.596	2.923	-3.673	0	0	0	-6.657	2.923	-3.734
Resultaat voor bestemming	-6.596	2.923	-3.673	-61	0	-61	-6.657	2.923	-3.734
Reservemutaties									
Totaal reservemutaties									
Resultaat na bestemming	-6.596	2.923	-3.673	-61	0	-61	-6.657	2.923	-3.734

06 Duurzaam&toekomstbestendig	Bedrag	I/S	Toelichting
Decembercirculaire 2025: Capaciteit decentrale overheden klimaat- en energiebeleid (DU)	-61.000	I	De middelen voor klimaat- en energietaken die decentrale overheden sinds 2023 ontvangen via de tijdelijke regeling CDOKE (Capaciteit Decentrale Overheden Klimaat en Energie) lopen eind 2025 af. Vanaf 2026 verandert de financieringswijze.

07 Onderhoud op orde, veilige wijken en buurten

Wat willen we bereiken

Het is belangrijk dat inwoners zich veilig en prettig voelen in hun wijk of buurt. Mensen hechten veel waarde aan de kwaliteit van hun woon- en leefomgeving. De inrichting van de publieke ruimte, het toezicht hierop en het onderhoud krijgen in onze gemeente dan ook veel aandacht. Als het gaat om de kwaliteit van de openbare ruimte hebben we in de afgelopen jaren belangrijke stappen gezet. Het beheer en onderhoud is op orde en onze kernen hebben een goede uitstraling. Dit willen we vasthouden in de komende periode.

Onze buitenruimte richten we zo in dat er sprake is van voldoende groen, met aandacht voor het veranderende klimaat. Inwoners en bezoekers voelen zich uitgenodigd om er in te verblijven en elkaar te ontmoeten. Door vaker het buurtperspectief als uitgangspunt te nemen, kunnen we uitvoeringsmaatregelen in de leefomgeving combineren.

De samenleving speelt een belangrijke rol in de ervaren kwaliteit van de leefomgeving en het gevoel van veiligheid. We werken op dit vlak dan ook veel samen met inwoners, partnerorganisaties en ondernemers. Onze openbare ruimte richten we zo veilig mogelijk in. Door middel van preventie voorkomen we zoveel mogelijk dat handhaving nodig is.

Wanneer er sprake is van overlast of criminaliteit, wordt deze aangepakt. We stellen ons te weer tegen elke vorm van geweld, uitbuiting en ondermijning. Hiervoor slaan we ook in regionaal verband de handen ineen.

Wat is onze agenda

1. Ons onderhoud is op orde

We onderhouden onze kapitaalgoederen zoals wegen, fiets- en voetpaden, bruggen, oeverconstructies en begraafplaatsen op de afgesproken onderhoudsniveaus.

- Het gemeentelijk rioleringsprogramma (GRP) heeft een looptijd tot en met 2026. De huidige uitvoeringsagenda klimaatadaptatie heeft een looptijd tot en met 2025. We stellen een nieuw Water en rioleringsplan (WRP) op. Klimaatadaptatie wordt hierin als volwaardig onderdeel opgenomen en vervangt daarmee de bestaande uitvoeringsagenda klimaatadaptatie
- We zorgen voor voldoende capaciteit om te kunnen blijven begraven. Op begraafplaats de Greente worden maatregelen uitgevoerd om ruimte voor meer graven te creëren en we starten onderzoek naar uitbreidingsmogelijkheden voor begraafplaats De Greente en Mastenbroek
- We stellen een beheerplan op voor de havens in de gemeente. De prioriteit hierbij ligt op de industriehaven in Genemuiden.
- We evalueren en updaten het groenbeheerplan.
- We voeren inspecties uit en stellen het jaarlijks integraal uitvoeringsprogramma Werken & Projecten vast.
- We onderhouden de weg Cellemuiden zodat de weg veilig gebruikt kan worden totdat totale reconstructie van de weg in het kader van het HWBP plaatsvindt.
- We werken aan een nieuw WRP ter vervanging van het GRP waar ook klimaatadaptatie onderdeel van wordt.
- We zijn gestart met inbreiding op begraafplaats de Greente in Genemuiden.
- Begin maart is het groenbeheerplan geüpdatet voor de periode 2026-2030.

We geven uitvoering aan het buitenruimteplan, gericht op bewegen, ontmoeten, sporten en spelen.

- We geven uitvoering aan het beheerplan BOSS.

We maken de slag naar een meerjarige onderhoudsprogrammering. Dit maakt het gemakkelijker om verschillende opgaven in de uitvoering te combineren, bijvoorbeeld wegonderhoud met verkeersveiligheid, leefbaarheid en / of energietransitie.

- Het MJOP Sportvelden is vastgesteld in 2024 en de uitvoering vindt plaats vanaf 2025 en wordt in 2026 verder uitgewerkt
- We geven uitvoering aan het vervangingsplan groenvakken
- We geven uitvoering aan de 1000 bomen ambitie. In 2026 planten we extra bomen in de kern Hasselt. We maken hierbij ook een inhaalslag op de bomen die de afgelopen jaren zijn uitgevallen en waar nog geen herplant voor heeft plaatsgevonden
- Actualisatie beheerplan civieltechnische kunstwerken
- We actualiseren jaarlijks het meerjarenplan wegen, waarbij we aandacht hebben voor de industriewegen en de wegen in het buitengebied. Dit wordt meegenomen in het uitvoeringsprogramma werken.

Voor het uitvoeringsplan groenvakken is een uitvoeringsplan opgesteld. We starten in het najaar van 2026 met de werkzaamheden in drie wijken. Bewoners worden actief geïnformeerd over de werkzaamheden. Bij kleine werkzaamheden kunnen inwoners via QR-codes de toekomstige beplanting zien. Bij grotere groenvakken vragen we inwoners om mee te denken over de beplanting.

2. Onze wijken en buurten zijn veilig

We zetten in op het behoud van wijkagenten en voldoende toezicht en handhaving, waarbij de aandacht evenwichtig verdeeld wordt over de kernen, het buitengebied en de bedrijventerreinen.

- We voeren het toezicht & handavingsplan uit aan de hand van de door de raad vastgestelde prioriteiten en het op te stellen uitvoeringsprogramma: 1. Parkeren en gebruik openbare ruimte 2. (jeugd)overlast, 3. Ondernijming, bijzondere APV wetten
- Op de piekmomenten tijdens de zomermaanden huren we (extra) toezichtscapaciteit in. Hierdoor blijft het mogelijk om naast de inzet bij evenementen en jeugdoverlast ook aandacht te houden voor reguliere (parkeer)problematiek

We investeren in een goede relatie tussen de politie, inwoners en ondernemers en het verhogen van de bereidheid tot aangifte. We betrekken inwoners bij de veiligheid van hun wijk.

- We continueren de campagne om aangiftebereidheid te vergroten
- We zetten toezichthouders in bij overlast situaties in de wijk en verbeteren integrale samenwerking
- Bij het herinrichten van de openbare ruimte nemen we de aspecten van sociale veiligheid mee (bijvoorbeeld zichtlijnen, materiaalkeuze)
- We maken inwoners weerbaarder tegen langdurige maatschappelijke verstoringen

We stellen een plan van aanpak op naar aanleiding van de risico's die voor onze gemeente naar voren zijn gekomen uit het Ondernijmingsbeeld en de internationale ontwikkelingen. De aanbevelingen voeren we uit.

- We stellen een jaarlijks uitvoeringsprogramma veiligheid op
- Ten aanzien van het thema Ondernijming ligt volgend jaar de focus meer op externe communicatie (bewustwording en weerbaarheid van onze inwoners en ondernemers)
- Gelet op de verslechterende internationale veiligheidssituatie investeren we in weerbaarheid tegen maatschappelijke verstoringen.

Programma	Begroting 2026			Begrotingsmutaties Zomernota 2026			Bijgestelde begroting 2026		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Wonen en bouwen	-775	265	-510	116	0	116	-659	265	-394
Verkeer en vervoer	-4.266	23	-4.244	-18	0	-18	-4.284	23	-4.262
Econom. havens en waterwegen	-431	174	-257	-22	0	-22	-453	174	-279
Beheer ov. gebouwen en gronden	-310	0	-310	-17	0	-17	-327	0	-327
Openbare orde en veiligheid	-926	3	-923	-50	0	-50	-976	3	-973
Sportaccommodaties	-693	206	-487	59	0	59	-634	206	-427
Openbaar groen en opl recr.	-2.102	0	-2.102	-22	0	-22	-2.124	0	-2.124
Riolering	-3.203	16	-3.187	-2	0	-2	-3.204	16	-3.188
Begraafplaatsen en crematoria	-450	30	-420	10	0	10	-440	30	-410
Samenkracht en burgerparticip.	-471	362	-109	-22	0	-22	-493	362	-132
Crisisbeheersing en brandweer	-2.062	5	-2.057	0	0	0	-2.062	5	-2.057
Recreatieve havens	-89	122	33	0	0	0	-89	122	33
Bedrijfsloket en bedr.regeling	-3	0	-3	0	0	0	-3	0	-3
Economische ontwikkeling	-40	43	3	0	0	0	-40	43	3
Onderwijshuisvesting	0	0	0	-8	0	-8	-8	0	-8
Totaal programma's	-15.821	1.250	-14.571	0	0	0	-15.796	1.250	-14.547
Resultaat voor bestemming	-15.821	1.250	-14.571	25	0	25	-15.796	1.250	-14.547
Reservemutaties									
	-460	542	81	0	50	50	-460	592	131
Totaal reservemutaties	-460	542	81	0	0	0	-460	592	131
Resultaat na bestemming	-16.281	1.791	-14.490	25	50	75	-16.257	1.841	-14.415

07 Onderh.op orde&veilige wijk	Bedrag	I/S	Toelichting
Verhogen onderhoudsbudget spelen	-13.500	S	Het vorige beheerplan spelen is vastgesteld in 2019 en in 2023 verlengd tot 2025. Met de uitvoer van het nieuwe beleidsplan is er een aantal veranderingen doorgevoerd in het speelareaal. Het oude areaal is flink vernieuwd en gemoderniseerd. Zo worden onder andere de oude rubberen valtegels uitgefaseerd en veelal vervangen door zand of kunstgras. Er is meer ingezet op een hoofd- en nevenstructuur in sport- en speelvoorzieningen. De voorzieningen moeten aan de wettelijke eisen blijven voldoen. Daarom is verhoging van het structurele onderhoudsbudget noodzakelijk. Het college heeft de raad in november 2025 hierover middels een raadsbrief geïnformeerd.
Extra kosten als gevolg van gladheidsbestrijding januari/februari 2026	-50.000	I	In het begin van het jaar is ons land en ook de gemeente Zwartewaterland geteisterd door een periode van intense sneeuwval. Door de strooiploegen van de buitendienst is daardoor veel extra inzet geweest. Er is in korte tijd een enorme hoeveelheid zout gestrooid en de voorraden moesten ook weer aangevuld worden. Dit heeft geleid tot incidentele meerkosten van € 40.000. Daarnaast is de uitvoerder waarmee wij samenwerken ook extra ingehuurd. Dit leidt tot € 10.000 overschrijding van het beschikbare budget.
Verlaging energiekosten openbare verlichting	30.000	I	De energiekosten voor 2026 zijn berekend op basis van actuele prijzen en contracten, waarbij ook het werkelijke verbruik is meegenomen. Dit leidt tot lagere kosten dan eerder in de begroting was opgenomen. Een besparing van €30.000. Omdat het energiecontract vaste tarieven heeft tot en met 2027, wordt de begroting voor de jaren 2026 en 2027 naar beneden bijgesteld. De prijzen blijven echter onvoorspelbaar, dus de ontwikkelingen worden nauwlettend gevolgd.
Verlaging energielasten gemeentelijke gebouwen	30.000	I	De energiekosten voor 2026 zijn berekend op basis van actuele prijzen en contracten, waarbij ook het werkelijke verbruik is meegenomen. Dit leidt tot lagere kosten dan eerder in de begroting was opgenomen. Een besparing ook hier van €30.000. Omdat het energiecontract vaste tarieven heeft tot en met 2027, wordt de begroting voor de jaren 2026 en 2027 naar beneden bijgesteld. De prijzen blijven echter onvoorspelbaar, dus de ontwikkelingen worden nauwlettend gevolgd.

Indexatie onderhoud groen ROVA	-16.000	S	De indexering van het groencontract met ROVA vindt plaats op basis van een door de aandeelhouders van ROVA vastgestelde wijze van indexering. De index die ROVA hanteert is 1,45% hoger (4,45%) dan de index die wij in de begroting 2026 hebben gehanteerd (3%). De meerkosten bedragen € 16.000 en moeten structureel in de begroting worden opgenomen om zo het afgesproken onderhoudsniveau te handhaven.
Verhoging premie brandverzekering	-45.000	I	In de Zomernota 2025 is de post verzekeringen incidenteel verhoogd in afwachting van de nieuwe aanbesteding van de brandverzekering. Echter, deze aanbesteding vindt pas in 2026 plaats. Voor 2026 vraagt dit nog een verhoging van het budget verzekeringen. De verwachting is dat door de aanbesteding de premie flink lager uitvalt ten opzichte van 2026 waardoor deze verhoging niet structureel is.
Uitvoering projectplan maatschappelijke weerbaarheid 2026	50.000	I	Voor de uitvoering van het projectplan voor maatschappelijke weerbaarheid is voor de uitvoering in 2026 een bedrag van € 50.000 nodig waarbij wordt voorgesteld dit bedrag te onttrekken aan de algemene reserve.
Uitvoering projectplan maatschappelijke weerbaarheid 2026	-50.000	I	De gemeente Zwartewaterland bereidt zich samen met het Rijk, Veiligheidsregio IJsselland, partners en inwoners voor op onvoorspelbare situaties zoals stroomuitval en extreem weer. Het doel is om de gemeente tijdens een crisis goed te laten functioneren, hulp te bieden via noodsteunpunten en het sociale netwerk tussen inwoners, organisaties en ondernemers te versterken. Hiervoor is een projectplan met communicatie en participatie opgesteld. Voor de uitvoering in 2026 en 2027 is een budget van €125.000 nodig, verdeeld over €50.000 in 2026 en €75.000 in 2027, waarbij wordt voorgesteld dit bedrag te onttrekken aan de algemene reserve. Het bedrag voor 2027 wordt ter integrale afweging meegenomen in de meerjarenbegroting 2027.

08 Transparante en toegankelijke dienstverlening

Wat willen we bereiken

Als gemeente zijn we goed bereikbaar voor onze inwoners, organisaties en ondernemers. Onze dienstverlening is servicegericht en toegankelijk. We houden rekening met inwoners die niet of minder digitaal vaardig zijn. De informatie die we geven is actueel en transparant. We gaan zorgvuldig om met persoonsgegevens en minimaliseren het risico van verkeerd gebruik. Dit gebeurt onder andere door de beveiliging van onze gegevens en het bestrijden van digitale dreigingen en aanvallen. We spannen ons in voor vlotte afhandeltijden. Brieven en mails worden binnen de daarvoor geldende termijn beantwoord.

Wat is onze agenda

1. Onze dienstverlening is professioneel, laagdrempelig en veilig ingericht

We communiceren eenduidige, herkenbare en begrijpelijke informatie, met behulp van toegankelijke (digitale) middelen beschikbaar gemaakt.

- De website biedt duidelijke informatie voor inwoners en ondernemers.
- We kijken naar de standaardbrieven en versimpelen deze waar dat kan. Waar mogelijk vervangen we tekst door plaatjes en is ons taalgebruik nooit ingewikkelder dan B1.

In 2025 is de website opgeschoond. De look & feel is hetzelfde gebleven, maar het in de loop van de tijd gegroeide aantal pagina's (met vergrote kans op verouderde informatie, dubbele informatie of inactieve/onjuiste onderlinge koppelingen) is tot 10% van het oorspronkelijke aantal gereduceerd. Het meest recente klanttevredenheidsonderzoek heeft uitgewezen dat de inwoners en bedrijven in gemeente Zwartewaterland de geschreven uitingen afkomstig van de gemeente voldoende helder vinden.

We richten ons op een meer procesmatige inrichting van onze werkwijze. We hebben hierbij aandacht voor het slim en zorgvuldig gebruiken van gegevens (met inachtneming van de AVG).

- We zorgen dat we goed zichtbaar zijn in de kernen zodat inwoners ons goed weten te vinden.
- Groter(e) onderwerpen pakken we in samenhang opgavegericht aan.
- Vaste regisseurs behandelen complexe casuïstiek en zorgen voor de communicatie met inwoners en ondernemers.

De kerncoördinatoren zetten zich ervoor in dat we goed zichtbaar zijn in de kernen zodat inwoners ons goed weten te vinden. Binnen programma organisatieontwikkeling is veel aandacht besteed aan bewustwording en training op het gebied van opgavegericht werken. Gemeente Zwartewaterland is lid geworden van de VPNG, waardoor de medewerkers gebruik kunnen maken van een uitgebreid trainingsaanbod op het gebied van programma- en projectenregie. Voor het behandelen van complexe casuïstiek en het zorgen voor de communicatie met inwoners en ondernemers, is een vaste regisseur geworven.

We besteden aandacht aan de omgang met (digitale) informatie in de organisatie.

- We bieden medewerkers trainingen aan voor digitale vaardigheden besteden aandacht aan informatiebeveiliging en privacy.

Trainingen digitale vaardigheden zijn toegevoegd aan het aanbod in de Zwartewaterland Academy en we besteden wekelijks aandacht aan informatiebeveiliging en privacy via SirAskaLot.

We verbeteren de digitale toegankelijkheid, onder meer met het implementeren van een aantal ingrijpende wetten op dit gebied.

- We sluiten aan bij landelijke ontwikkelingen voor een overheidsbrede

- loketfunctie (digitale inclusie).
- We zorgen voor invoering van de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv). Deze wet regelt dat burgers en bedrijven hun zaken die ze met de overheid moeten doen, digitaal kunnen afhandelen. Zij krijgen daarmee het recht om officiële berichten, zoals aanvragen voor vergunningen en bezwaarschriften, elektronisch toe te sturen. Daarnaast verbetert hun rechtspositie in het digitale contact met de overheid.
 - We zorgen voor verdere invoering van de Wet Open Overheid (Woo). Deze Wet regelt sinds 2022 dat en hoe burgers en bedrijven openbare informatie bij gemeenten kunnen opvragen en legt sinds 2024 daarnaast de nadruk op actieve openbaarmaking door de gemeenten.

We onderzoeken de mogelijkheid om binnen de gemeente uitvoering te geven aan de digitale inclusie, die men landelijk voor ogen heeft. Een aantal processen wordt reeds ondersteund met specifiek daarvoor ontwikkelde communicatieformats via de website. Het nieuwe zaakstelsel zal hier naar verwachting een belangrijke rol in kunnen vervullen. Het zaakstelsel wordt in 2026 uitgerold. Momenteel speelt de in 2025 opgeschoonde website een belangrijke rol bij actieve openbaarmaking. In de nabije toekomst kan met het nieuwe zaakstelsel een mooie slag worden gemaakt in de automatisering van dit proces. Het zaakstelsel wordt in 2026 uitgerold.

We gaan door met de professionalisering van ons informatiemanagement.

- We gaan door met het verstevigen van de basis in de informatiehuishouding.
- We onderzoeken samenwerkingsmogelijkheden met onze ketenpartners.
- We richten een nieuw werkgebied (data management) in waarbinnen we zorgen dat hoge kwaliteit data kan worden gebruikt voor data analyse.

In 2025 zijn we gestart met het in kaart brengen van alle componenten waaruit onze informatievoorziening is opgebouwd en met het lokaliseren van eventuele zwakke plekken en risico's. Dit wordt in 2026 afgemaakt. Samen met omliggende gemeenten wordt onderzocht of capaciteit op specifieke vakgebieden gedeeld kan worden. Denk aan de rol van de CISO (chief information security officer) en die van de privacy officer. In 2026 wordt data management ingebed in onze organisatie, zodat nieuwe data de juiste kwaliteit meekrijgt en de kwaliteit van bestaande data wordt verbeterd. En we zijn in 2025 gestart met de verduurzaming van onze GEO-informatiehuishouding. In 2026 wordt dit verder doorontwikkeld.

We zorgen voor een goede inrichting van de crisisorganisatie voor informatie-beveiligingsincidenten.

- Het businesscontinuïteitsplan wordt geactualiseerd. Daarin wordt rekening gehouden met fysieke en digitale beveiligingsonderwerpen.

Een geactualiseerd BCP met daarin rekening gehouden met fysieke en digitale beveiligingsonderwerpen, is in de maak. In 2026 zullen we met het shared service center gezamenlijk de crisisplannen testen.

Programma	Begroting 2026			Begrotingsmutaties Zomernota 2026			Bijgestelde begroting 2026		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Burgerzaken	-1.299	461	-838	3	0	3	-1.296	461	-834
Wonen en bouwen	-74	0	-74	-22	0	-22	-96	0	-96
Ruimtelijke ordening	-153	0	-153	-22	0	-22	-175	0	-175
Arbeidsparticipatie	-41	41	0	0	0	0	-41	41	0
Totaal programma's	-1.567	503	-1.064	0	0	0	-1.607	503	-1.104
Resultaat voor bestemming	-1.567	503	-1.064	-40	0	-40	-1.607	503	-1.104
Reservemutaties									
Totaal reservemutaties									
Resultaat na bestemming	-1.567	503	-1.064	-40	0	-40	-1.607	503	-1.104

08 Transparant & toegankelijk	Bedrag	I/S	Toelichting
Kwaliteitsverbetering in actualiseren BGT-BAG-WOZ gegevens	-14.000	S	We besteden het signaleren van wijzigingen en het actualiseren van de BGT ieder jaar uit aan een gespecialiseerd bureau. We willen deze dienstverlening uitbreiden met mutatiesignalering voor de BAG-WOZ. Door WOZ-deelobjecten zichtbaar te maken en deze te combineren met mutatiesignalering, kunnen we gegevens beter controleren, de kwaliteit verbeteren en het BAG-WOZ-proces efficiënter maken. Daarnaast moeten we steeds meer gegevens uitwisselen met landelijke voorzieningen. Dit is verplicht, en om goed aangesloten te blijven is extra kwaliteit en continuïteit nodig. Ook stijgen de kosten van onze bestaande PinkRoccade-applicaties. Daarom is een structurele verhoging van het budget nodig. De extra jaarlijkse kosten bedragen €14.000.
Hogere kosten Pinkroccade voor BAG toepassingen	-22.000	S	Voor verschillende onderdelen van onze organisatie gebruiken we applicaties van PinkRoccade, zoals voor Ruimte & Omgeving, Belastingen, Publiekszaken, Financiën en Informatievoorziening. De kosten van deze Pink-modules zijn gestegen. Door deze kostenstijgingen nemen de structurele kosten die aan de BAG worden toegeschreven toe met €22.000 per jaar.
Verduurzaming GEO-informatiehuishouding	-7.500	S	We verbeteren onze GEO-processen zodat gegevens makkelijker opnieuw gebruikt kunnen worden, terugkerende werkzaamheden meer automatisch verlopen, de samenwerking met ketenpartners eenvoudiger wordt én we voldoen aan wettelijke eisen. Daarvoor gebruiken we sinds dit jaar samen met de gemeente Staphorst software die gegevens uit verschillende systemen ophaalt, opschoont en samenbrengt in één centrale omgeving. Deze software kost €7.500 per jaar.

09 Werken volgens de bedoeling van de Omgevingswet

Wat willen we bereiken

De Omgevingswet geeft ons meer ruimte om samen met inwoners en ondernemers lokaal beleid te ontwikkelen ten aanzien van de gewenste inrichting van de leefomgeving. Verschillende opgaven die spelen kunnen we door de komst van deze wet beter in hun onderlinge samenhang beoordelen. Om op deze wijze tot kern- of gebiedsgerichte afwegingen en keuzes te komen.

Vroegtijdig samenwerken met de omgeving is een uitnodiging die in de wet besloten ligt: onze inwoners, ondernemers en belangenorganisaties kunnen inbreng hebben bij de totstandkoming van de omgevingsvisie, het omgevingsplan en grote projecten. Hiermee hopen we de kwaliteit van de besluitvorming te vergroten. Initiatiefnemers krijgen meer verantwoordelijkheid om draagvlak te verwerven voor nieuwe ontwikkelingen. Met de aanvraag van vergunningen streven we op onze beurt een snellere besluitvorming na.

De komende periode passen we de gemeentelijke dienstverlening en onze werkprocessen aan. Dit geldt ook voor onze informatievoorziening. We sluiten aan op het landelijke digitale stelsel DSO. Dit wordt het centrale loket waar inwoners en ondernemers informatie vinden over de mogelijkheden die er zijn voor ontwikkelingen en de regels die gelden voor verschillende gebieden. Ook dienen initiatiefnemers hier hun aanvragen voor vergunningen en meldingen in. Ons streven is om op de landelijke invoeringsdatum van de Omgevingswet te voldoen aan de wettelijke minimumeisen die daaraan worden gesteld. Daarnaast hebben we het voornemen het tijdelijk omgevingsplan ruim voor de wettelijke deadline van 2030 om te zetten naar een volwaardig en integraal omgevingsplan.

Wat is onze agenda

1. We voldoen aan de eisen van de Omgevingswet

We actualiseren onze omgevingsvisie en nemen hierin de 'bouwsteen Wonen', de zoekgebieden voor zon- en windenergie en de 'visie op het buitengebied' op.

- We stellen de Bouwsteen ontwikkellocaties wonen en bedrijvigheid op. Het doel van deze bouwsteen is dat we voldoende locaties aanwijzen om tot (minimaal) 2040 in de woon- en werkbehoefte van onze inwoners en ondernemers te kunnen voorzien.
- We stellen de Bouwsteen buitengebied op. Daarin beschrijven we de waarden van ons landschap, geven we aan waar we kansen zien en waar we (groei)ruimte willen geven aan functies.
- We stellen de Bouwsteen energietransitie op. Daarin beschrijven we onze energieopgave en ambitie.

We werken toe naar één integraal gebiedsdekkend omgevingsplan. We starten met een beleid-neutrale omzetting. Daarna volgt in fasen de omzetting naar het definitieve omgevingsplan.

- We werken (verder) aan het Omgevingsplan. Zoals het opnemen van (losse) gemeentelijke verordeningen en nota's (zoals het Welstandsbeleid) en het bepalen van de nieuwe regelopzet. We houden rekening met beleidsvraagstukken waarvan we verwachten dat die andere keuzes in het plan vragen.

Programma	Begroting 2026			Begrotingsmutaties Zomernota 2026			Bijgestelde begroting 2026		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Ruimtelijke ordening	-738	5	-733	0	0	0	-738	5	-733
Wonen en bouwen	-1.493	1.078	-415	-160	0	-160	-1.653	1.078	-575
Totaal programma's	-2.231	1.083	-1.148	0	0	0	-2.391	1.083	-1.308
Resultaat voor bestemming	-2.231	1.083	-1.148	-160	0	-160	-2.391	1.083	-1.308
Reservemutaties									
	0	0	0	0	160	160	0	160	160
Totaal reservemutaties	0	0	0	0	0	0	0	160	160
Resultaat na bestemming	-2.231	1.083	-1.148	-160	160	0	-2.391	1.243	-1.148

09 Werken volgens Omgevingswet	Bedrag	I/S	Toelichting
Extra budget voor handhaving door toename aanvragen en complexiteit	-70.000	I	Er zijn in 2025 meer aanvragen binnengekomen dan verwacht, wat zorgt voor extra werk bij vergunningverlening, toezicht en juridische handhaving. Vooral in 2026, wanneer de bouw bijna klaar is, neemt het aantal handhavingzaken toe. Daarom is extra budget nodig om deze zaken goed af te handelen. Het team VTH werkt samen met externe juristen van bureau Eiffel en, bij ingewikkelde zaken, met een advocaat van bureau Nysingh. Voor 2026 is een extra budget van € 70.000 noodzakelijk om de verwachte toename in handhavingzaken te kunnen verwerken. We brengen dit bedrag ten laste van de algemene reserve. Bij de jaarrekening 2025 is de meeropbrengst leges hier immers ook aan toegevoegd.
Extra inzet toezichthouders team VTH	-90.000	I	In 2025 waren er 228 activiteiten gepland voor team vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH), maar het werden er uiteindelijk 263. Dit zorgt voor extra werk, vooral voor toezichthouders die de bouw moeten controleren. Door een vacature was het team in 2025 niet volledig bezet, waardoor een achterstand is ontstaan. Hierdoor kunnen toezichthouders nu niet alle activiteiten goed controleren. Vanaf 1 juli 2026 wordt een extra toezichthouder ingezet voor 32 uur per week om deze achterstand weg te werken. Hiervoor is een extra budget van € 90.000 nodig. De extra inkomsten vanuit de leges omgevingsvergunningen 2025 zijn via de jaarrekening 2025 in de algemene reserve gestort. We onttrekken nu de kosten voor de extra toezichthouder ook incidenteel uit de algemene reserve.
Extra inzet toezichthouder VTH ten laste van algemene reserve	90.000	I	De extra inkomsten vanuit de leges omgevingsvergunningen 2025 zijn via de jaarrekening 2025 in de algemene reserve gestort. We onttrekken nu de kosten voor de extra toezichthouder ook incidenteel uit de algemene reserve.
Extra budget voor handhaving ten laste van de algemene reserve	70.000	I	Voor 2026 is een extra budget van € 70.000 noodzakelijk om de verwachte toename in handhavingzaken te kunnen verwerken. Dit naar aanleiding van het aantal extra aanvragen in 2025 waarbij de meeropbrengst leges in de algemene reserve is gestort.

10 Financieel Vitaal

Wat willen we bereiken

In financieel opzicht zijn we een gezonde gemeente en willen we dit blijven. Dit is belangrijk om onze plannen in de toekomst te kunnen uitvoeren. Onze inkomsten en uitgaven zijn in balans, onze reservepositie is op orde en onze schuldenlast is afgenomen. Deze stevige financiële basis willen we de komende periode behouden. Als een goede rentmeester willen we de beschikbare middelen beheren en benutten. We bouwen daarbij voort op de bestaande ambities. Onze begroting is structureel sluitend.

Onze financiën zijn transparant. We zijn duidelijk over onze inkomsten en uitgaven en we geven inzicht in de financiële mogelijkheden. De financiële risico's zijn toegenomen. De lange termijn effecten van de Coronacrisis en de oorlog in Oekraïne zijn onbekend. De inflatie is hoog waardoor de kosten voor producten en diensten sterk stijgen. Verder is er voor gemeenten al een reeks van jaren onzekerheid omtrent de hoogte van de Algemene Uitkering van het gemeentefonds, terwijl er een aantal langjarige maatschappelijke opgaven bij zijn gekomen. Vanaf 2026 ziet ook onze gemeente de Rijksinkomsten fors teruglopen. We stellen de gemeenteraad telkens in staat de verschillende ambities, urgenties en belangen af te wegen en bij tegenvallende inkomsten prioriteiten te stellen binnen het beschikbare financiële kader. Het ambitieniveau waarmee we uitvoering kunnen geven aan grote landelijke opgaven is mede afhankelijk van de budgetten die het rijk hiervoor ter beschikking stelt. Bij een samenloop van initiatieven uit de samenleving die ambtelijke ondersteuning vergen, maken we keuzes, zodat we onze kerntaken kunnen blijven vervullen. We respecteren waar dit kan de al gemaakte afspraken met partijen met wie we samenwerken.

Wat is onze agenda

1. We behouden onze stevige financiële basis

We zijn terughoudend met belastingverhoging.

- De opbrengsten voor de gemeentelijke belastingen en rechten verhogen wij met de nationale Consumenten Prijsindex (CPI) van januari 2025.

Onze tarieven voor rioolrecht, afvalstoffenheffing en dergelijke zijn kostendekkend.

- Voor de jaren 2026 en verder rekenen we met 3%. De werkelijke stijging van de tarieven is afhankelijk van de ontwikkeling van de kosten.

Bij het bepalen van de tarieven voor begraafrechten houden we rekening met de betaalbaarheid voor onze inwoners.

- We maken inzichtelijk wat het kostendekkingspercentage is en hoe dat percentage zich verhoudt tot andere gemeenten.

Inwoners die moeten rondkomen van een laag inkomen ontvangen kwijtschelding van de gemeentelijke belastingen.

- We passen de kwijtscheldingsregels toe, die zijn vastgesteld in het gemeentelijk kwijtscheldingsbeleid Belastingen.

We stellen opnieuw middelen beschikbaar voor de leefbaarheidsplannen en inwonersinitiatieven.

- Een nieuwe ronde van Verrijk je Wijk wordt gefinancierd uit de reserve Oekraïne(vluchtelingen) (€400.000).

De ontwikkeling van de inkomsten van het Rijk volgen we nauwgezet. Indien tegenvallende inkomsten nopen tot het bijstellen van onze ambities, treden we hierover tijdig in overleg met de raad.

- We informeren de raad over ontwikkelingen in de rijksbijdragen. We doen

dit in de financiële (voortgangs)rapportages en na het verschijnen van de mei- en de septembercirculaire.

In onder andere VNG-verband dringen wij aan op een stabiele ontwikkeling van de inkomsten van het Rijk, passend bij onze taken en bijdragen die we leveren aan overheidsbrede opgaven.

- We nemen actief deel aan het platform VNG-financiën en de K80.

We zijn attent op het verkrijgen van cofinanciering als we hierdoor meer armslag krijgen bij het uitvoeren van onze lokale plannen en projecten.

- We maken zoveel als mogelijk gebruik van subsidiemogelijkheden van het rijk en de provincie en van bijdragen uit de Regiodeal.

Programma	Begroting 2026			Begrotingsmutaties Zomernota 2026			Bijgestelde begroting 2026		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Treasury	-31	244	213	0	0	0	-31	244	213
Overige baten en lasten	-130	0	-130	30	0	30	-101	0	-101
Bestuur	-125	0	-125	0	0	0	-125	0	-125
Totaal programma's	-286	244	-42	0	0	0	-256	244	-12
Resultaat voor bestemming	-286	244	-42	30	0	30	-256	244	-12
Reservemutaties									
	-710	1.148	438	0	0	0	-710	1.148	438
Totaal reservemutaties	-710	1.148	438	0	0	0	-710	1.148	438
Resultaat na bestemming	-996	1.392	396	30	0	30	-966	1.392	426

10 Financieel Vitaal	Bedrag	I/S	Toelichting
Vrijval afschrijvingslasten 2026	294.000	I	Door volledige afschrijving van investeringen en vertraging in de planning van een aantal investeringen ontstaat een vrijval van kapitaallasten.

11 Dekkingsmiddelen

Programma	Begroting 2026			Begrotingsmutaties Zomernota 2026			Bijgestelde begroting 2026		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Afval	-4	2.163	2.159	0	0	0	-4	2.163	2.159
OZB Woningen	-205	2.747	2.542	0	38	38	-205	2.784	2.579
Economische promotie	-10	107	97	0	0	0	-10	107	97
Treasury	64	79	143	200	100	300	264	179	443
OZB niet-woningen	-212	3.969	3.757	0	88	88	-212	4.057	3.845
Belastingen overig	-90	80	-10	0	0	0	-90	80	-10
Economische ontwikkeling	0	25	25	0	0	0	0	25	25
Riolering	0	3.806	3.806	0	0	0	0	3.806	3.806
Alg.uitkering + uitk.gem.fonds	260	47.813	48.073	-100	48	-52	160	47.861	48.021
Begraafplaatsen en crematoria	0	503	503	0	0	0	0	503	503
Totaal programma's	-197	61.292	61.095	100	273	373	-97	61.565	61.468
Resultaat voor bestemming	-197	61.292	61.095	100	273	373	-97	61.565	61.468
Reservemutaties									
Totaal reservemutaties									
Resultaat na bestemming	-197	61.292	61.095	100	273	373	-97	61.565	61.468

11 Dekkingsmiddelen	Bedrag	I/S	Toelichting
Decembercirculaire 2025: Uitkeringsfactor 2026 verdeelreserve	34.000	I	De uitkeringsfactor voor 2026 stijgt met 1 punt doordat in 2026 een deel van de verdeelreserve vrijkomt. De verdeelreserve fungeert als buffer om onverwachte ontwikkelingen in maatstaven en verdeling op te vangen. Zodra maatstaven definitief zijn of geen onverwachte mutaties meer te verwachten zijn, wordt de reserve verrekend met de algemene uitkering wat leidt tot een hogere uitkeringsfactor.
Decembercirculaire 2025: Capaciteit decentrale overheden klimaat- en energiebeleid (DU)	61.000	I	Vanaf 2026 worden de uitvoeringsmiddelen voor klimaat- en energiebeleid (basis- en planfinanciering) voortgezet via een decentralisatie-uitkering (DU), waarbij gemeenten minimaal de middelen ontvangen die in 2025 via de CDOKE werden toegekend. Na het corrigeren van de verdeelsleutel is nog een aanvullend bedrag toegekend voor 2026.
Stijging OZB opbrengsten gebruikers niet-woningen	37.500	S	Door areaaluitbreiding van de niet-woningen zien we een stijging van de OZB inkomsten. Er is rekening gehouden met 3,5% stijging van de WOZ-waarden. Door de areaaluitbreiding is de stijging in werkelijkheid 5,3%.
Stijging OZB opbrengsten eigenaren woningen	37.500	S	Er is rekening gehouden met 11,63% stijging van de WOZ-waarden. Door de areaaluitbreiding is de stijging in werkelijkheid 12,4%.
OZB inkomsten stijgen door areaaluitbreiding	50.000	S	Door areaaluitbreiding van de niet-woningen zien we een stijging van de OZB inkomsten. Er is rekening gehouden met 3,5% stijging van de WOZ-waarden. Door de areaaluitbreiding is de stijging in werkelijkheid 5,3%.
Algemene uitkering - Voorjaarsnota Rijk loon- en prijsaccres	188.000	I	In de Voorjaarsnota van het Rijk is het accres geactualiseerd voor de macro-economische cijfers van het Centraal Economisch Plan (CEP) 2026. Dit leidt voor 2026 tot een hogere algemene uitkering van € 188.000.
Algemene uitkering - Voorjaarsnota Rijk: afrekening BCF 2025	-235.000	I	Het BTW compensatiefonds (BCF) heeft een plafond. Gemeenten zijn in 2025 € 215 miljoen onder dit plafond gebleven met declaraties. In de septembercirculaire 2025 werd een voorschot van € 428 miljoen uitbetaald. De definitieve afrekening BCF bedraagt hierdoor € 213 miljoen lager en dit bedrag wordt in 2026 incidenteel onttrokken aan het gemeentefonds. Voor Zwartewaterland betekent dit een incidenteel nadeel.
Afboeken stelpost BCF - algemene uitkering	-100.000	I	De definitieve afrekening over 2025 van de opgenomen stelpost BCF bedraagt € 235.000 negatief. De opgenomen stelpost BCF 2026 verlagen we veiligheidshalve dan ook met € 100.000 naar € 230.000.

Rente langlopende geldleningen	200.000	I	In de begroting 2026 hadden we verwacht een langlopende geldlening af te moeten sluiten voor € 3 mln. Echter, door vertraging in de uitvoering / planning blijkt dit niet nodig te zijn waardoor de opgenomen rentelast incidenteel vrijvalt.
Ontvangen rente schatkistbankieren	100.000	S	Over het 1e kwartaal 2026 hebben wij € 48.000 rente over schatkistbankieren ontvangen. We verwachten dat deze lijn zich nog deels voortzet in 2026 en verder en nemen daarom (voorzichtigheidshalve) een structureel begroot bedrag op als rentebate van € 100.000.

12 Overhead

Programma	Begroting 2026			Begrotingsmutaties Zomernota 2026			Bijgestelde begroting 2026		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Overhead	-12.225	405	-11.820	-81	-7	-88	-12.306	399	-11.907
Beheer ov. gebouwen en gronden	0	0	0	-23	0	-23	-23	0	-23
Totaal programma's	-12.225	405	-11.820	0	0	0	-12.329	399	-11.930
Resultaat voor bestemming	-12.225	405	-11.820	-104	-7	-111	-12.329	399	-11.930
Reservemutaties									
	-41	401	360	0	0	0	-41	401	360
Totaal reservemutaties	-41	401	360	0	0	0	-41	401	360
Resultaat na bestemming	-12.265	806	-11.460	-104	-7	-111	-12.369	799	-11.570

12 Overhead	Bedrag	I/S	Toelichting
Verhoging bijdrage aan SSC Ons	-29.000	S	De primitieve begroting van SSC Ons voor 2026 is vastgesteld op € 40.106.000. Voor 2026 is de indexatie in de begroting 2026 met 0,7% bijgesteld, wat neerkomt op een aanpassing van onze bijdrage aan Ons met € 29.000.
Verlagen huur ruimte gemeentehuis ivm vertrek huurder	-6.500	S	Per 1 januari huurt Cycloon geen ruimte meer in het gemeentehuis. We verlagen daarom de huuropbrengsten.
Extra schoonmaakkosten als gevolg van 2 x per jaar desckleaning	-7.500	S	Als extra bovenop het standaard schoonmaakcontract worden 2 x per jaar alle werkplekken in het gemeentehuis gereinigd. De kosten hiervan bedragen € 7.500 per jaar en zijn nu nog niet in de begroting geraamd.
Extra inhuurkosten als gevolg opnemen verlofuren buitendienst	-50.000	I	In het begin van het jaar is ons land en ook de gemeente Zwartewaterland geteisterd door een periode van intense sneeuwval. Door de strooiploegen van de buitendienst is daardoor veel extra inzet geweest die uitgaat boven hetgeen daarvoor in de begroting gemiddeld als dekking voor deze kosten aanwezig is. In totaal is 2.000 uur besteed aan strooien en gladheidsbestrijding door de buitendienst. Deze extra uren worden in de loop van het jaar weer als verlof opgenomen of als spaarverlof ingezet. Bij het opnemen van verlof komen echter de reguliere werkzaamheden van de buitendienst in het gedrang. Daarom wordt een deel van de extra uren tegen het uurtarief van € 50,35 geraamd op het budget van de buitendienst, zodat voor reguliere werkzaamheden stratenmakers en/of ander personeel ingehuurd kan worden.
Kosten voormalig personeel	-30.000	I	Bij uitstroom van personeel kunnen incidentele kosten ontstaan, waaronder afspraken in een vaststellingsovereenkomst (VSO), de wettelijke transitievergoeding en kosten voor begeleiding na uitstroom, in het kader van het eigenrisicodragerschap van de gemeente, gericht op het beperken van eventuele WW lasten. Deze kosten zijn onvermijdelijk bij een zorgvuldig en rechtmatig personeelsbeleid.

Baten en lasten per programma

Programma	Begroting 2026 Primair			Begrotingsmutaties 2026			Bijgestelde begroting 2026		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
01 Eff.samenw. bestuur&omgevin	-1.560	0	-1.560	-262	0	-262	-1.822	0	-1.822
02 Positieve gezondheid/partic	-32.329	6.033	-26.296	-1.084	730	-355	-33.413	6.762	-26.651
03 Betaalbaar bouwen	-3.283	2.833	-450	-24	0	-24	-3.307	2.833	-474
04 Vitale econ./kernen/landsch	-8.775	7.214	-1.562	-268	60	-208	-9.043	7.274	-1.770
05 Bereikbaar & verkeersveilig	-500	30	-470	10	0	10	-490	30	-460
06 Duurzaam&toekomstbestendig	-3.729	807	-2.922	-2.928	2.116	-812	-6.657	2.923	-3.734
07 Onderh.op orde&veilige wijk	-15.700	1.261	-14.440	-96	-11	-107	-15.796	1.250	-14.547
08 Transparant & toegankelijk	-1.489	464	-1.026	-118	39	-79	-1.607	503	-1.104
09 Werken volgens Omgevingswet	-2.208	1.083	-1.126	-182	0	-182	-2.391	1.083	-1.308
10 Financieel Vitaal	-512	244	-268	255	0	255	-256	244	-12
12 Overhead	-11.961	405	-11.556	-368	-7	-374	-12.329	399	-11.930
13 Vennootschapsbelasting	-89	0	-89	0	0	0	-89	0	-89
Totaal programma's	-82.136	20.372	-61.764	-5.064	2.927	-2.136	-87.199	23.299	-63.900
Dekkingsmiddelen									
Afval	-3	2.163	2.160	-1	0	-1	-4	2.163	2.159
OZB Woningen	-205	2.747	2.542	0	38	37	-205	2.784	2.579
Economische promotie	-10	107	97	0	0	0	-10	107	97
Treasury	-92	79	-13	356	100	456	264	179	443
OZB niet-woningen	-212	3.969	3.757	0	88	87	-212	4.057	3.845
Belastingen overig	-89	80	-9	-1	0	-1	-90	80	-10
Economische ontwikkeling	0	25	25	0	0	0	0	25	25
Riolering	0	3.806	3.806	0	0	0	0	3.806	3.806
Alg.uitkering + uitk.gem.fonds	260	47.107	47.367	-100	754	654	160	47.861	48.021
Begraafplaatsen en crematoria	0	503	503	0	0	0	0	503	503
Totaal dekkingsmiddelen	-351	60.586	60.235	254	979	1.233	-97	61.565	61.468
Resultaat voor bestemming	-82.487	80.958	-1.528	-4.810	3.906	-903	-87.297	84.865	-2.432
Reservemutaties									
02 Positieve gezondheid/partic	-57	182	125	290	451	451	-57	633	576
03 Betaalbaar bouwen	0	0	0	0	0	0	0	0	0

04 Vitale econ./kernen/landsch	-110	377	268	25	110	110	-110	487	378
05 Bereikbaar & verkeersveilig	0	12	12	0	0	0	0	12	12
06 Duurzaam&toekomstbestendig	0	0	0	0	0	0	0	0	0
07 Onderh.op orde&veilige wijk	-460	516	55	0	76	76	-460	592	131
08 Transparant & toegankelijk	0	0	0	0	0	0	0	0	0
09 Werken volgens Omgevingswet	0	0	0	0	160	160	0	160	160
10 Financieel Vitaal	0	501	501	-673	647	-63	-710	1.148	438
11 Dekkingsmiddelen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12 Overhead	-41	401	360	0	0	0	-41	401	360
13 Vennootschapsbelasting	0	75	75	0	0	0	0	75	75
Totaal reservemutaties	-668	2.064	1.396	-358	1.444	734	-1.378	3.508	2.130
Resultaat na bestemming	-83.155	83.022	-133	-5.520	5.351	-169	-88.675	88.373	-302